

Utgiftsområde 21 Energi

Sammanfattning

I betänkandet – som omfattar proposition 2007/08:1 såvitt gäller utgiftsområde 21 Energi samt 27 motioner från den allmänna motionstiden – tillstyrker utskottet dels de av regeringen föreslagna anslagen (totalt ca 2,8 miljarder kronor) för år 2008 inom utgiftsområdet, dels vad regeringen föreslagit beträffande olika anslag. Motioner med förslag om andra anslagsbelopp än vad regeringen föreslagit avstyrks. Företrädarna i utskottet för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har avstått från att delta i beslut om anslag och erinrar i stället i särskilda yttranden om de budgetförslag som framlagts av respektive parti.

När det gäller Affärsverket svenska kraftnät tillstyrker utskottet regeringens förslag dels till investeringsplan för perioden 2008–2010, dels till finansiella befogenheter för år 2008. I en reservation (mp) avvisas den del av investeringsplanen som rör byggandet av en likströmsförbindelse mellan Sverige och Finland (Fenno-Skan 2). Därtill avstyrker utskottet motionsyrkanden om tekniklösningen för den planerade överföringsförbindelsen mellan Närke och Skåne (Sydlänken) med hänvisning till att detta inte är en fråga för riksdagen att avgöra. En avvikande uppfattning framförs i en reservation (v).

Vidare tillstyrker utskottet regeringens förslag om att giltighetstiden för lagen om effektreserv förlängs till och med den 15 mars 2011, vilket innebär att Svenska kraftnäts ansvar för effektbalansen kvarstår i ytterligare tre år. En snabbare övergång till en marknadsbaserad lösning förordas i en reservation (s).

I betänkandet behandlas även motioner som rör energipolitikens inriktning och Vattenfall AB. Samtliga motionsyrkanden på dessa områden avstyrks, med anförda motiveringar, av utskottet. I båda fallen följs yrkandena upp i reservationer (s; v; mp).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	8
Ärendet och dess beredning	8
Utskottets överväganden	9
Inledning	9
Energipolitikens inriktning	10
Propositionen	10
Motionerna	12
Vissa kompletterande uppgifter	14
Utskottets ställningstagande	17
Vattenfall AB	19
Motionerna	19
Vissa kompletterande uppgifter	20
Utskottets ställningstagande	21
Affärsverket svenska kraftnät	22
Propositionen	22
Investeringsplan	22
Finansiella befogenheter	23
Motionerna	24
Vissa kompletterande uppgifter	24
Utskottets ställningstagande	25
Inledning	25
Sydlänken mellan Närke och Skåne	25
Svenska kraftnäts investeringsplan	25
Svenska kraftnäts finansiella befogenheter	25
Lagen om effektreserv	26
Propositionen	26
Motionerna	26
Vissa kompletterande uppgifter	26
Utskottets ställningstagande	27
Anslag m.m. inom utgiftsområde 21 Energi	28
Inledning	28
Statens energimyndighet: Förvaltningskostnader (35:1)	28
Regionala och lokala insatser för energieffektivisering m.m. (35:2)	29
Insatser för uthållig energianvändning (35:3)	30
Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft (35:4)	31
Energiforskning (35:5)	31
Statlig prisgaranti elcertifikat (35:6)	32
Ersättning för vissa kostnader vid avveckling av Barsebäcksverket (35:7)	33
Planeringsstöd för vindkraft m.m. (35:8)	33
Stöd för energiinvesteringar i offentliga lokaler (35:9)	33
Stöd för konvertering från direktverkande elvärme m.m. (35:10)	34
Stöd för installation av solvärme (35:11)	36

Stöd för installation av energieffektiva fönster m.m. i småhus (35:12)	37
Energimarknadsinspektionen: Förvaltningskostnader (35:13)	38
Centrum för energieffektivisering	38
Energieffektivisering i flerbostadshus	39
Statligt riskkapital för satsning på energiteknik	39
Utskottets ställningstagande	40
Reservationer	42
1. Energipolitikens inriktning, punkt 1 (s)	42
2. Energipolitikens inriktning, punkt 1 (v)	44
3. Energipolitikens inriktning, punkt 1 (mp)	46
4. Vattenfall AB, punkt 2 (s)	48
5. Vattenfall AB, punkt 2 (v)	49
6. Vattenfall AB, punkt 2 (mp)	50
7. Sydlänken mellan Närke och Skåne, punkt 3 (v)	51
8. Svenska kraftnäts investeringsplan, punkt 4 (mp)	51
9. Lagen om effektreserv, punkt 6 (s)	52
10. Lagen om effektreserv, punkt 6 – motiveringen (mp)	53
Särskilda yttranden	54
1. Anslag m.m. inom utgiftsområde 21 Energi, punkt 7 (s)	54
2. Anslag m.m. inom utgiftsområde 21 Energi, punkt 7 (v)	56
3. Anslag m.m. inom utgiftsområde 21 Energi, punkt 7 (mp)	57
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	61
Propositionen	61
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007	62
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag för år 2008 under utgiftsområde 21 Energi	69
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets förslag till anslag för år 2008 under utgiftsområde 21 Energi	70
<i>Bilaga 4</i>	
Regeringens lagförslag	71
<i>Bilaga 5</i>	
Reservanternas lagförslag	72
 <i>Tabell</i>	
Tabell Regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftsnivåer för utgiftsområde 21 Energi	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Energipolitikens inriktning**

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:MJ412 yrkandena 8–10, 12 och 14, 2007/08:MJ463 yrkande 9, 2007/08:MJ465 yrkande 22, 2007/08:N273 yrkandena 1 och 2, 2007/08:N279, 2007/08:N283, 2007/08:N286 yrkande 1, 2007/08:N320, 2007/08:N328, 2007/08:N348 yrkande 7, 2007/08:N377 yrkandena 1, 7, 8 och 10, 2007/08:N378 yrkandena 1–3 och 2007/08:N384 yrkandena 1 och 2.

Reservation 1 (s)

Reservation 2 (v)

Reservation 3 (mp)

2. **Vattenfall AB**

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:MJ412 yrkandena 5 och 6, 2007/08:N287 yrkandena 8–10, 2007/08:N305, 2007/08:N348 yrkande 6 och 2007/08:N392 yrkandena 1–5.

Reservation 4 (s)

Reservation 5 (v)

Reservation 6 (mp)

3. **Sydälänken mellan Närke och Skåne**

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:N242, 2007/08:N304, 2007/08:N360, 2007/08:N374 och 2007/08:N375.

Reservation 7 (v)

4. **Svenska kraftnäts investeringsplan**

Riksdagen godkänner förslaget till investeringsplan för Affärsverket svenska kraftnät för perioden 2008–2010. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 21 punkt 11.

Reservation 8 (mp)

5. **Svenska kraftnäts finansiella befogenheter**

Riksdagen bemyndigar regeringen att för år 2008 ge Affärsverket svenska kraftnät finansiella befogenheter i enlighet med vad som föreslås i propositionen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 21 punkt 12.

6. Lagen om effektreserv

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen (2003:436) om effektreserv. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 21 punkt 1 och avslår motionerna 2007/08:Fi277 yrkande 110 och 2007/08:N348 yrkandena 1 och 2.

Reservation 9 (s)

Reservation 10 (mp) – motiveringen

7. Anslag m.m. inom utgiftsområde 21 Energi

a) *Bemyndigande för anslaget 35:2*

Riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2008 för ramanslaget 35:2 Regionala och lokala insatser för energieffektivisering m.m. besluta om åtgärder som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 120 000 000 kr år 2009 och 360 000 000 kr under perioden 2010–2012. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 21 punkt 2.

b) *Bemyndigande för anslaget 35:3*

Riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2008 för anslaget 35:3 Insatser för uthållig energianvändning besluta om åtgärder som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 65 000 000 kr år 2009 och 195 000 000 kr under perioden 2010–2012. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 21 punkt 3.

c) *Bemyndigande för anslaget 35:4*

Riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2008 för ramanslaget 35:4 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft besluta om åtgärder som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 105 000 000 kr år 2009 och 175 000 000 kr under perioden 2010–2012. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 21 punkt 4.

d) *Bemyndigande för anslaget 35:5*

Riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2008 för ramanslaget 35:5 Energiforskning besluta om åtgärder som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 820 000 000 kr år 2009 och 1 445 000 000 kr under perioden 2010–2012. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 21 punkt 5.

e) *Godkännande rörande planeringsstöd för vindkraft m.m.*

Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om planeringsstöd för vindkraft m.m. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 21 punkt 6.

f) Bemyndigande för anslaget 35:9

Riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2008 för ramanslaget 35:9 Stöd för energiinvesteringar i offentliga lokaler besluta om stöd som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 300 000 000 kr år 2009. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 21 punkt 7.

g) Godkännande rörande stöd för konvertering från direktverkande elvärme m.m.

Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om stöd för konvertering från direktverkande elvärme m.m. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 21 punkt 8.

h) Bemyndigande för anslaget 35:10

Riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2008 för ramanslaget 35:10 Stöd för konvertering från direktverkande elvärme m.m. besluta om stöd som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 250 000 000 kr år 2009 och 170 000 000 kr år 2010. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 21 punkt 9.

i) Bemyndigande för anslaget 35:11

Riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2008 för ramanslaget 35:11 Stöd för installation av solvärme besluta om stöd som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 10 000 000 kr år 2009 och 12 000 000 kr år 2010. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 21 punkt 10.

j) Anslag under utgiftsområde 21 Energi

Riksdagen anvisar för budgetåret 2008 anslagen under utgiftsområde 21 Energi enligt uppställning i bilaga 3. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 21 punkt 13.

k) Motioner rörande anslagen m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Fi277 yrkandena 106–109, 2007/08:N226, 2007/08:N280, 2007/08:N286 yrkande 2, 2007/08:N323 yrkande 10, 2007/08:N348 yrkande 8, 2007/08:N350 yrkande 1, 2007/08:N376 och 2007/08:N377 yrkande 13.

Stockholm den 27 november 2007

På näringsutskottets vägnar

Karin Pilsäter

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Pilsäter (fp), Thomas Östros (s)¹, Bertil Kjellberg (m), Björn Hamilton (m), Carina Adolfsson Elgestam (s)², Hans Rothenberg (m), Jan Andersson (c), Alf Eriksson (s)³, Maria Plass (m), Berit Högman (s)⁴, Mikael Oscarsson (kd), Marie Weibull Kornias (m), Kent Persson (v)⁵, Karin Åström (s)⁶, Per Bolund (mp)⁷, Eva-Lena Jansson (s)⁸ och Carl B Hamilton (fp).

¹⁻⁸ Avstår från ställningstagande under punkt 7.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlas

dels proposition 2007/08:1 (budgetpropositionen) såvitt gäller utgiftsområde 21 Energi,

dels 27 motioner från allmänna motionstiden.

Upplysningar och synpunkter i ärendet har inför utskottet lämnats av företrädare för Oberoende Elhandlare och Svenska Torvproducentföreningen.

Utskottets överväganden

Inledning

På förslag av finansutskottet fattade riksdagen den 21 november beslut om ramarna för de olika utgiftsområdena för år 2008 och om en preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområden för åren 2009 och 2010 (prop. 2007/08:1, bet. 2007/08:FiU1). Näringsutskottet har i sitt yttrande (ytr. 2007/08:NU2y) till finansutskottet över ramarna för utgiftsområdena 19 Regional utveckling, 21 Energi och 24 Näringsliv redogjort för sin inställning till regeringens förslag till ramar för nämnda utgiftsområden. Utskottet hade, såvitt gäller utgiftsområde 21 Energi, inget att erinra mot den ram regeringen föreslagit. I yttrandet noterades även avvikande meningar mot förslaget (s; v; mp). Förutsättningen för den fortsatta beredningen i utskottet är sålunda att ramen för utgiftsområde 21 Energi för år 2008 är fastställd till drygt 2,8 miljarder kronor. Av följande tabell framgår regeringens och de olika oppositionspartiernas förslag till utgiftsram för år 2008 samt beräknade utgifter för åren 2009 och 2010.

Tabell Regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftsnivåer för utgiftsområde 21 Energi

Miljoner kronor

År	Regeringens förslag	Avvikelser		
		(s)	(v)	(mp)
2008 (förslag)	2 838	+188	+500	+1 649
2009 (beräkning)	2 347	+1 290	+1 270	+3 426
2010 (beräkning)	1 903	+1 955	+2 040	+3 823

I ett inledande avsnitt behandlar utskottet motioner om energipolitikens inriktning och mål. Därefter behandlas motioner vari verksamheten vid Vattenfall AB berörs. Vidare tar utskottet ställning till de i propositionen framlagda förslagen rörande dels Affärsverket svenska kraftnät, dels lagen om effektreserv och motioner som har bäring på dessa förslag. Avslutningsvis prövar utskottet regeringens förslag avseende de olika verksamheterna som ingår i utgiftsområde 21 och motsvarande förslag i aktuella motioner.

Energipolitikens inriktning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden rörande energipolitikens inriktning och mål. Utskottets syn på energipolitikens inriktning ligger i linje med den som redovisas i budgetpropositionen varför utskottet anser att de förslag som framförts i här aktuella motioner inte bör inverka på politikens inriktning eller mål.

Jämför reservationerna 1 (s), 2 (v) och 3 (mp).

Propositionen

Enligt den redogörelse som lämnas i budgetpropositionen är energipolitiken inriktad på att skapa förutsättningar för effektiva energimarknader, en god försörjningstrygghet och en långtgående hänsyn till miljö, hälsa och klimat. Detta görs huvudsakligen inom de tre verksamhetsområdena Elmarknadspolitik, Övrig energimarknadspolitik och Politik för ett uthålligt energisystem.

När det gäller *verksamhetsområdet Elmarknadspolitik* framhåller regeringen att det är centralt att upprätthålla ett tydligt, stabilt och långsiktigt regelverk för bl.a. investeringar, produktion och distribution av el samt att kunderna har möjlighet att vara aktiva på elmarknaden för att denna marknad ska fungera väl. Konkurrensen på elproduktionsmarknaden är ett prioriterat område för regeringens tillsyn, bl.a. på grund av den starka dominansen på den svenska marknaden och de stigande elpriserna. Regeringen har därför inlett ett arbete med att se över samägandet av kärnkraftsreaktorer i Sverige. Syftet är att om möjligt finna en lösning för att helt eller delvis lösa upp detta samägande. Regeringen har även tagit initiativ till att fördjupa och utveckla samarbetet på elmarknadsområdet mellan de nordiska länderna och anser att möjligheten bör prövas att skapa en gemensam och oberoende nordisk systemoperatör. Vidare framhålls att en effektiv tillsyn av nätverksamheten är nödvändig. Regeringen konstaterar att den nuvarande regleringen av nätverksamheten inte fungerar tillfredsställande, men att Energinätsutredningen (dir. 2006:39) i december 2007 ska presentera ett förslag som bygger på en förhandsreglering. Därtill avser regeringen att fr.o.m. den 1 januari 2008 inrätta Energimarknadsinspektionen som en från Statens energimyndighet fristående myndighet.

Inom *verksamhetsområdet Övrig energimarknadspolitik* fokuserar insatserna i första hand på annan ledningsburen energi än elektricitet, dvs. på naturgas och fjärrvärme. Insatserna som görs syftar till att utveckla effektiva och väl fungerande marknader för dessa energiformer. Därtill bedrivs insatser för att följa och analysera utvecklingen inom bränsle- och drivmedelsmarknaderna. Den fulla marknadsöppningen för naturgas i Sverige genomfördes den 1 juli 2007. Naturgasmarknaden karakteriseras alltså av ett fåtal aktörer och en hög grad av vertikal integration. Regeringen gör

bedömningen att reformeringen av naturgasmarknaden, med den begränsade marknaden Sverige har, har fungerat tillfredsställande. Politiken på värmemarknadsområdet bör enligt regeringen bygga på en fungerande konkurrens mellan olika uppvärmningsalternativ och generellt verkande ekonomiska styrmedel. Selektiva bidrag och teknikberoende bestämmelser bör så långt som möjligt undvikas. Utgångspunkten för regeringen är att energipolitiska styrmedel och regelverk ytterligare ska utvecklas i den riktningen. Under hösten 2007 avser regeringen att lämna en proposition med förslag till ny fjärrvärmelag till riksdagen. Syftet med att reglera fjärrvärmeverksamheten är att stärka fjärrvärmekundernas ställning och förbättra konkurrensen på marknaden. När det gäller torv gör regeringen bedömningen att en energipolitik för ekologisk hållbarhet, försörjningstrygghet och ekonomisk konkurrenskraft även rymmer torven som energikälla, om än i begränsad omfattning, och det har uppdragits åt Energimyndigheten och Naturvårdsverket att utreda förutsättningarna för ett klimatanpassat torvbruk.

Beträffande politikens inriktning inom *verksamhetsområdet Politik för ett uthålligt energisystem* framhåller regeringen att den sätter klimatpolitiken högt på den politiska dagordningen och att det på energiområdet krävs insatser dels för en effektivare energianvändning, dels för en minskad användning av fossila bränslen. Regeringen gör bedömningen att ett vägledande mål för energieffektivisering bör ställas upp. Målet bör vara att energibesparingen år 2016 ska vara minst 9 % av genomsnittet för perioden 2001–2005; Energieffektivitetsutredningen (dir. 2006:89) har uppgiften att ta fram en nationell handlingsplan för detta ändamål. Vidare anser regeringen att incitamenten för energieffektivisering inom både hushåll och industri bör ses över. Som ett led i detta arbete har Energimyndigheten fått i uppdrag att se över de krav som ställs på energieffektivisering i lagen om program för energieffektivisering respektive i miljöbalken. För att nå det uppställda målet inom elcertifikatssystemet, dvs. en ökning med 17 TWh förnybar el till år 2016 jämfört med 2002 års nivå, bedömer regeringen att det krävs en omfattande utbyggnad av vindkraften. Våren 2007 tillsatte regeringen en utredning (dir. 2007:10) med uppgift att se över regelverket för anslutning av förnybar elproduktion till elnätet. Regeringen avser att under år 2008 även skapa ett nationellt nätverk för vindbruk, och ett förslag därom lämnas i propositionen. Därtill meddelar regeringen sin avsikt att tillsätta en utredning om vattenkraftens roll i ett uthålligt energisystem. Att bibehålla en hög produktion av vattenkraften är, enligt regeringen, en viktig del i arbetet med att motverka klimatförändringar och för att uppnå de mål för förnybar energi som ställs upp inom EU. Regeringen framhåller även att en målmedveten satsning på forskning, i nära samarbete med andra länder och den internationella forskarvärlden, behövs för att uppnå en långsiktigt hållbar energiförsörjning. Inga forskningsområden ska heller uteslutas på politiska grunder. Ambitionsnivån bör dock höjas

ytterligare när det gäller att omsätta resultaten från forskning, utveckling och demonstration i produkter och tjänster, och insatser för detta bör ges högre prioritet inom ramen för anslaget för energiforskning.

Motionerna

I motion 2007/08:MJ412 (s) redogör Socialdemokraterna för sin syn på energi- och klimatpolitiken samtidigt som förslag till åtgärder framläggs. Enligt motionärerna måste bl.a. tillgången på riskkapital inom energisektorn förbättras, vilket exempelvis kan ske genom bildandet av ett nytt statligt bolag för investeringar i energiteknik. För att minska oljeberoendet förordas dels ett nytt forskningsprogram, dels ett nytt investeringsprogram för att följa upp den s.k. Oljekommissionens förslag. Motionärerna vill även använda kraftföretagens höga producentmarginaler för att finansiera ett el- och oljekonverteringsstöd. För att driva på energieffektiviseringen föreslås att ett särskilt råd för energieffektivisering inrättas. Därtill anmodas riksdagen att göra ett uttalande om behovet av olika åtgärder inom bostads-, trafik- och industrisektorerna i syfte att öka energieffektiviseringen.

Den svenska basindustrins behov av en ansvarsfull och långsiktig energipolitik framhålls i motion 2007/08:N320 (s). Enligt motionärerna måste politiken dels skapa en tilltro till energiförsörjningen på lång sikt, dels se till att energikostnaderna hålls på en konkurrenskraftig nivå.

Behovet av långsiktighet och stabila villkor inom energi- och energiskattepolitiken betonas i motion 2007/08:N328 (s) och ett riksdagsuttalande i denna fråga förordas. Enligt motionärerna är en god och säker tillgång på billig energi en förutsättning för den svenska industrins konkurrenskraft och en fortsatt tillväxt.

Att Sveriges oljeberoende bör brytas till år 2020 anförs i motion 2007/08:N348 (s). Uppvärmningen av bostäder och lokaler bör då i princip ske helt utan olja och ingen bil ska vara ensidigt hänvisad till bensin eller diesel, menar motionärerna.

En energipolitik som bidrar till jobb och tillväxt i den energiintensiva industrin efterfrågas i motion 2007/08:N283 (m). Motionärerna anför bl.a. att politiken måste ge utrymme för fortsatta investeringar i skogsindustrin i Östergötlands län och att Sverige kan öka sin elproduktion inom kraftvärmesektorn.

Förutsättningarna för basindustrin i Västernorrland behandlas i motion 2007/08:N273 (fp), och motionären förordar ett riksdagsuttalande om vikt av långsiktigt stabila villkor för basindustrin beträffande elpriset. Vidare föreslås att regeringen ska anmodas att utreda olika tänkbara alternativ för att lösa den framtida energiförsörjningen och basindustrins överlevnad i Sverige.

En ny folkomröstning rörande kärnkraften efterfrågas i motion 2007/08:N279 (fp).

Vänsterpartiet betonar i motion 2007/08:N286 behovet av åtgärder för att använda energin mer effektivt och förordar ett riksdagsuttalande om att regeringen ska lägga fram förslag om att genomföra en kraftfull satsning på bl.a. energieffektivisering, konvertering från direktverkande el och oljepannor, ändrade byggnormer, utbyggnad av fjärrvärme baserad på biobränsle, användning av energisnålare apparater och utbildning inom bostads- och servicesektorn.

I motionerna 2007/08:N376 (v) och 2007/08:N286 (v) förordas att ett nytt anslag införs år 2008 för att finansiera inrättandet av ett centrum för energieffektivisering. Dessa yrkanden hanteras senare i betänkandet i avsnittet om anslag inom utgiftsområdet.

Att målsättningen måste vara att minska förbrukningen av el och fossila bränslen samtidigt som elproduktionen från vindkraft och bioenergi ökar framhålls i Vänsterpartiets motion 2007/08:N377 och ett tillkännagivande därom begärs. Enligt motionärerna bör målsättningen vara att till år 2020 minska förbrukningen av el med 30 %, minska förbrukningen av den fossila energin med 35 % samt öka elproduktionen från vindkraft och bioenergi med minst 30 TWh. Riksdagsuttalandet bör även omfatta att vindkraften bör ge minst 15 TWh el och kraftvärmens 15 TWh el år 2020 och att en del av ansvaret för denna utbyggnad bör tas av existerande elproduktionsföretag i relation till deras totala elproduktion inom landet. Vidare bör regeringen uppdra åt Energimyndigheten att utreda möjligheten för industrin att minska sin elförbrukning och användning av fossila bränslen med 25 %, 30 %, 35 % alternativt 40 % till år 2020.

Kärnkraften är i fokus på olika sätt i Vänsterpartiets motion 2007/08:N378. För det första anser motionärerna att regeringen bör utreda förutsättningarna för och konsekvenserna av att ta ytterligare en kärnkraftsreaktor ur drift snarast möjligt. För det andra bör regeringen utreda hur återstående reaktorer kan tas ur drift fram till år 2025. Därtill bör riksdagen tydliggöra att inga effekthöjningar av existerande reaktorer bör ske.

Enligt vad som förordas i motion 2007/08:MJ463 (mp) bör riksdagen genom ett uttalande tydliggöra att kärnkraften inte är en bra metod för att minska koldioxidutsläppen.

I motion 2007/08:MJ465 (mp) föreslås att ett nationellt mål för produktion av biogas fastställs till minst 5 TWh före år 2015.

Ett tillkännagivande om vikten av att genomföra de åtgärder som Kommissionen mot oljeberoende tog fram förespråkas i motion 2007/08:N384 (mp). Vidare bör riksdagen anmoda regeringen att ta fram ytterligare åtgärder för att minska oljeberoendet.

Det kan i detta sammanhang nämnas att det även i motionerna 2007/08:N323 och 2007/08:N350 (båda mp) framläggs förslag om att ett riskkapitalbolag inom energiområdet ska inrättas och att ett nytt anslag för dess verksamhet ska införas. Även dessa förslag hanteras i avsnittet om anslag.

Vissa kompletterande uppgifter

Kommissionen mot oljeberoende

Åtgärder för att minska oljeberoendet efterlyses i några av de här aktuella motionerna. Kommissionen mot oljeberoende presenterade i juni 2006 rapporten På väg mot ett oljefritt Sverige. I den lämnas såväl förslag till nationella mål för energieffektivisering och minskat oljeberoende som förslag till åtgärder. Som nationellt mål för energieffektivisering föreslogs att det svenska samhället som helhet till år 2020 bör kunna effektivisera sin energianvändning med ca 20 %. Uppvärmning av bostäder och lokaler bör år 2020 ske i princip helt utan olja. Vägtransporterna, inklusive transporter inom sektorerna jord, skog, fiske och byggande, bör till år 2020 minska sin användning av bensin och diesel med 40–50 %. Industrin bör till år 2020 minska sin oljeanvändning med 25–40 %. Förslagen till åtgärder bygger på fem överordnade strategier. Bland de förslag som lämnas kan nämnas att inrätta ett råd eller centrum för energieffektivisering, att satsa på skogs- och åkerbränslen, att effektivisera elanvändningen i industrin, att öka produktionen av inhemsk förnybar el och att minska användningen av el vid uppvärmning av fastigheter.

Rapporten har remissbehandlats under våren 2007, och i budgetpropositionen (s. 24) anförs att rapportens förslag och remissinstansernas synpunkter kommer att utgöra en del av det samlade underlaget för det fortsatta arbetet med utformningen av energi- och klimatpolitiken.

Kärnkraften

Enligt vad som anförs i budgetpropositionen (s. 66) kommer det inte under mandatperioden 2006–2010 att tas några nya politiska beslut om avveckling. Inte heller kommer några förnyade driftstillstånd att ges till de två reaktorer som redan har stängts. Kärnkraftverk i drift ska med beaktande av rådande höga miljö- och säkerhetskrav användas så effektivt som möjligt. Förbudet att uppföra nya reaktorer kommer att bestå. Regeringen kommer att pröva begäran om effekthöjningar enligt gällande lagar.

Rörande målsättningar för vindkraft, kraftvärme och biogas

År 2006 bidrog vindkraften med 1 TWh el. Planeringsmålet för vindkraft, som fastställdes av riksdagen (prop. 2001/02:143, bet. 2001/02:NU17), är en årlig produktionskapacitet på 10 TWh till år 2015. I regleringsbrevet för år 2007 gavs Energimyndigheten i uppdrag att utarbeta förslag till ett nytt nationellt planeringsmål för vindkraft till år 2020. Uppdraget ska redovisas senast den 1 december 2007. Kraftvärmens svarade för 7,2 TWh elproduktion i Sverige år 2006.

Produktionen av biogas i Sverige år 2005 uppgick enligt Energimyndigheten till 218,7 miljoner normalkubikmeter (ER 2007:05). Denna mängd motsvarar ett energiinnehåll om ca 1,3 TWh. I Energimyndighetens undersökning har sammanlagt 233 biogasproducerande anläggningar identifierats i Sverige.

Riskkapital inom energiområdet

I november 2006 presenterade Energimyndigheten, på uppdrag av regeringen, en rapport om riskkapitalförsörjningen på energiområdet (ER 2006:38). Analysen i rapporten, framhåller myndigheten, bekräftar den marknadsobalans som förutsatts i uppdraget och som innebär att de kommersiella möjligheterna som finns inom energiområdet i alltför liten utsträckning tas till vara. Vidare konstateras att den dominerande orsaken till obalansen i marknaden ligger i avsaknad av energiområdeskompetens hos investerarna. Energimyndighetens huvudförslag för att komma till rätta med rådande situation innebär bildandet av ett av Näringsdepartementet helägt aktiebolag som förvaltas av Energimyndigheten. Bolaget kan sedan tillsammans med andra statliga och privata aktörer agera för att öka riskkapitalförsörjningen. Verksamheten, oavsett ägarbild, föreslås omfatta ca 100 miljoner kronor per år i tio år för att möjliggöra önskad effekt. Ett alternativt förslag är att staten delar ägandet av ett aktiebolag med Industrifonden. Därtill presenteras i rapporten kompletterande och alternativa förslag och deras konsekvenser. Enligt uppgift från Näringsdepartementet bereds förslaget inom Regeringskansliet.

Översyn av klimatpolitiken

I april 2007 beslutade regeringen att tillsätta en parlamentariskt sammansatt beredning med syfte att genomföra en övergripande översyn av den svenska klimatpolitiken som underlag för kontrollstation år 2008 (dir. 2007:59). Ordförande i Klimatberedningen är Hans Jonsson (styrelseordförande i Länsförsäkringar AB). I uppdraget ingår att utveckla den svenska klimatpolitiken avseende mål och åtgärder. Beredningen ska bl.a. göra en bedömning av möjligheten att med befintliga åtgärder och styrmedel nå gällande klimatpolitiska mål för perioden 2008–2012 och vilka ytterligare insatser som eventuellt kan komma att krävas. Vidare ska beredningen lämna förslag på mål till år 2020 och ange vad som krävs för att målet ska kunna uppnås. Uppdraget kommer sannolikt att redovisas i slutet av februari 2008.

EU:s handlingsplan för energipolitiken

I mars 2007 antog Europeiska rådet en prioriterad energihandlingsplan på basis av kommissionens förslag. Handlingsplanen innehåller bl.a. följande.

- Mål om att EU:s energikonsumtion ska effektiviseras och minska med 20 % fram till år 2020.

- Bindande mål om att 20 % av EU:s energi ska komma från förnybara källor år 2020.
- Bindande mål om att biobränslen ska stå för 10 % av transportsektorns konsumtion senast år 2020.

För att nå de uppsatta målen framhålls i handlingsplanen ett antal åtgärder inom olika områden. EU ska bl.a. satsa på förnybar energi, biodrivmedel, hållbar kraftproduktion med fossila bränslen, energieffektivisering och miljövänlig energiteknik. Handlingsplanen kommer att genomföras genom att kommissionen lägger fram konkreta lagförslag och diverse initiativ. När det gäller målet om förnybar energi är kommissionens förslag att det övergripande EU-målet bryts ned till bindande nationella mål. Vidare ska medlemsstaterna utarbeta handlingsplaner innehållande sektorsmål och sektorsåtgärder för hur målen ska uppnås. Enligt uppgift från Näringsdepartementet kommer ett förslag till ramdirektiv för förnybar energi att presenteras i januari 2008.

Genomförande av EG-direktiv om effektiv slutanvändning av energi och energitjänster

Som redovisas i budgetpropositionen ska Sverige enligt EG-direktivet om effektiv slutanvändning av energi och energitjänster (2006/32/EG) anta och sträva efter målet att senast år 2016 uppnå en övergripande vägledande energibesparing om 9 %. Det åligger varje medlemsstat att redovisa hur målet ska uppnås eller överträffas. Varje medlemsstat ska därför ge in en handlingsplan till kommissionen, där de anger vilka styrmedel de vill använda för att uppnå det vägledande målet. Den utredning om genomförande av direktivet som den dåvarande regeringen beslutade tillsätta i juni 2006 (dir. 2006:89) avser att presentera förslag till en handlingsplan i januari 2008.

EG-kommissionen inledde den 17 oktober 2007 ett överträdelseförfarande mot Sverige och elva andra medlemsstater för att de inte inkommit med någon nationell handlingsplan för energieffektivisering i enlighet med utsatt tidsram i direktivet, dvs. senast den 30 juni 2007.

Interpellationer om basindustrin och elpriserna

Näringsminister Maud Olofsson besvarade i februari 2007 en interpellation (ip. 2006/07:266) av Alf Eriksson (s) om elpriserna och basindustrins konkurrenskraft samt om näringsministern avsåg att använda Vattenfall som ett instrument för att genom långsiktiga och konkurrenskraftiga villkor säkra basindustrins konkurrenskraft. Frågan om villkoren för basindustrins överlevnad och elpriset har även varit föremål för en interpellation (ip. 2006/07:602) av Jasenko Omanovic (s).

Offentlig utfrågning om basindustrins elförsörjning

Näringsutskottet genomförde i februari 2007 en offentlig utfrågning om basindustrins elförsörjning. En utskrift från utfrågningen finns som bilaga i utskottets betänkande 2006/07:NU9.

Utskottets ställningstagande

Utskottets syn på energipolitikens inriktning ligger i linje med den som redovisas i budgetpropositionen. En grundförutsättning för dagens moderna samhälle är en god tillgång på såväl elektrisk kraft som annan energi. Vägledande för politiken måste således vara att såväl företag som andra konsumenter kan lita på att det finns energi till internationellt konkurrenskraftiga priser i framtiden. Därför är det en viktig politisk uppgift att säkerställa goda konkurrensförhållanden på energimarknaderna. Vidare måste energipolitiken ge långsiktiga spelregler för energimarknadens aktörer. Ett tydligt, stabilt och långsiktigt regelverk för produktion och distribution av energi samt för en effektiv hushållning är av avgörande betydelse för att säkra goda ramvillkor för investeringar i ett hållbart energisystem. När det gäller elmarknaden är det enligt utskottet angeläget att åtgärder vidtas för att åstadkomma ökad konkurrens och effektivitet på marknaden. Arbetet med att vidareutveckla den gemensamma nordiska elmarknaden, stärka överföringskapaciteten mellan länderna och främja en fortsatt integrering med övriga elmarknader inom Norden och EU är således viktigt. Även det arbete regeringen bedriver för att förbättra tillsynen över elmarknaden bör i detta sammanhang lyftas fram, och utskottet ser positivt på att tillsynsfrågornas ställning stärks bl.a. genom att regeringen avser att inrätta Energimarknadsinspektionen som en egen myndighet. Därtill är det väsentligt att energipolitiken, såsom påpekas i propositionen, inriktas på att utveckla även de övriga energimarknaderna för att främja en fungerande konkurrens mellan olika uppvärmningsalternativ.

Som framgår av den redogörelse som lämnats i budgetpropositionen präglas regeringens arbete av insikten att svensk industri behöver en god tillgång till energi till internationellt klart konkurrenskraftiga priser för att kunna fortsätta att generera exportintäkter och skapa nya arbetstillfällen. Mot denna bakgrund anser utskottet att motionerna 2007/08:N320 (s), 2007/08:N328 (s), 2007/08:N283 (m) och 2007/08:N273 (fp) kan avslås.

Energifrågorna är samtidigt starkt sammankopplade med de globala miljöutmaningarna och klimatförändringarna som påverkar livsförutsättningarna i hela världen. För att möta klimatförändringarna måste verkningssfulla åtgärder genomföras inom transport-, bostads- och industrisektorerna. På energiområdet krävs därför dels en effektivare energianvändning, dels en minskad användning av fossila bränslen. Förslag om olika åtgärder för att öka energieffektiviseringen har framförts i motionerna 2007/08: MJ412 (s) och 2007/08:N286 (v), däribland att ett råd eller centrum för energieffektivisering bör etableras. Utskottet kan konstatera att förslaget

överensstämmer med det som Oljekommissionen framlagt. Detta förslag har, tillsammans med övriga förslag från kommissionen, remissbehandlats och kommer att utgöra en del av det samlade underlaget för regeringens fortsatta arbete. Inom ramen för den parlamentariskt sammansatta Klimatberedningen förs samtal för att nå en samsyn om en långsiktigt modern och marknadsorienterad energi- och klimatpolitik. I uppdraget ingår bl.a. att belysa hur energisparande och energieffektivisering kan bidra till det övergripande målet att minska utsläppen och således reducera klimatpåverkan. Utskottet ser inget skäl för riksdagen att föregripa detta arbete. Detsamma gäller flera av de förslag till såväl målsättningar som åtgärder för att bryta oljeberoendet som lämnas i några av de här aktuella motionerna, däribland 2007/08: MJ412 (s), 2007/08: N348 (s), 2007/08: N377 (v) och 2007/08: N384 (mp).

Med anledning av de motioner som innehåller förslag rörande förnybar el- och energiproduktion samt förslag till målsättningar för produktion av olika förnybara energislag – 2007/08: N377 (v), 2007/08: MJ465 (mp) – vill utskottet erinra om det pågående arbetet inom EU rörande bindande mål för år 2020 beträffande förnybar energi och biobränslen inom transportsektorn och kommissionens arbete med att ta fram förslag till ramdirektiv. Utskottet vill här betona vikten av att miljö- och klimathoten även möts på en global nivå. De mål för energi- och klimatpolitiken som föreslås av FN:s klimatpanel (Intergovernmental Panel on Climate Change, IPCC) och de mål som fastställts inom EU, och som Sverige medverkat till och bejakat, utgör viktiga grundstenar. Mot bakgrund av det pågående arbetet bör nämnda motioner avslås.

Beträffande kärnkraften som tas upp i några av de här aktuella motionerna – 2007/08: N378 (v) och 2007/08: MJ463 (mp) – och där det bl.a. framförs krav om en förtida avveckling av kärnkraften vill utskottet framhålla att det står bakom uttalandet i budgetpropositionen om att det under mandatperioden 2006–2010 inte kommer att tas några nya politiska beslut om avveckling. Någon ny folkomröstning rörande kärnkraften, i enlighet med vad som förordas i motion 2007/08: N279 (fp), ser utskottet inte heller som aktuell. Enligt utskottets uppfattning bör det i första hand vara de folkvalda i riksdagen som ansvarar för kärnkraftens framtid i det svenska energisystemet.

Avslutningsvis vill utskottet, med anledning av vad som framförs i motion 2007/08: MJ412 (s) om behovet av riskkapital inom energisektorn, peka på det arbete som regeringen generellt sett bedriver när det gäller att förbättra tillgången på riskvilligt kapital. Något skäl för riksdagen att, som motionärerna förespråkar, för regeringen framhålla att det av Energimyndigheten framlagda förslaget på området bör införas ser utskottet inte.

Med hänvisning till det anförda avstyrks samtliga i denna del behandlade motionsyrkanden.

Vattenfall AB

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden rörande Vattenfall AB. Utskottet anser att kraven i de här aktuella motionerna inte bör påverka Vattenfalls uppgift eller inverka på regeringens förvaltning av bolaget.

Jämför reservationerna 4 (s), 5 (v) och 6 (mp).

Motionerna

Två riksdagsuttalanden rörande Vattenfalls roll i energipolitiken förespråkas i Socialdemokraternas partimotion 2007/08:MJ412. Enligt det första ska Vattenfall inta en ledande roll när det gäller energiomställningen i Sverige, vilket innebär att företagets ambitioner beträffande förnybar energi ytterligare bör höjas. Enligt det andra ska Vattenfall vara en strategisk partner till basindustrin och kunna erbjuda sina industrikunder Europas lägsta elpriser.

Vattenfalls roll i energipolitiken tas även upp i motion 2007/08:N305 (s). Enligt motionärerna finns det starka skäl att använda kraften i det statliga ägandet, och de framhåller bl.a. att bolaget ska ha en offensiv roll när det gäller utveckling, forskning och framtagande av ny teknik samt att Vattenfall tydligare måste verka för bättre elpriser.

Ett tillkännagivande om att Vattenfall ska erbjuda basindustrin konkurrenskraftiga elpriser samt vara pådrivande i energiomställningsarbetet begärs i motion 2007/08:N348 (s).

I Vänsterpartiets motion 2007/08:N287 föreslås tre riksdagsuttalanden rörande Vattenfall AB. För det första anser motionärerna att bolaget behöver tydligare riktlinjer i sin verksamhet och att Vattenfall genom ägardirektiv tydligt ska styras att öka andelen investeringar i förnybar energi. För det andra menar motionärerna att riksdagen behöver tydliggöra att Vattenfalls internationella verksamhet ska drivas på ett ekologiskt och socialt ansvarsfullt sätt i enlighet med gällande lagstiftning. För det tredje bör regeringen tillsätta en utredning med uppgift att se över hur en del av Vattenfalls vinst kan avsättas i en fond för forskning, utveckling, investeringskapital och kommersialisering av energi- och miljöteknik.

Regeringens styrning av Vattenfall tas även upp i motion 2007/08:N392 (mp) och fem tillkännagivanden begärs. För det första bör regeringen ge Vattenfall i uppdrag att snarast ta fram en tidsplan för en fullständig avveckling av företagets brun- och stenkolsanvändning i Tyskland och Polen. För det andra bör regeringen ge Vattenfall i uppdrag att redovisa en plan för hur bolaget ska medverka till att målen i EU:s energiplan uppnås. För det tredje bör regeringen fastställa en årlig minskning av Vattenfalls koldioxidutsläpp som bolaget ska uppnå och som överensstämmer med Sveriges långsiktiga klimatmål. För det fjärde bör regeringen avkräva Vattenfall att

dess verksamhet överensstämmer med de miljömål som satts upp av Sverige och mål som Sverige ställer sig bakom i internationella sammanhang. För det femte bör regeringen kräva att Vattenfall särredovisar sin budget för lobbying och representation och att denna samtidigt hålls på en rimlig nivå.

Vissa kompletterande uppgifter

Vattenfalls bolagsordning och investeringar i förnybar elproduktion

Vattenfall AB ska enligt bolagsordningen inom ramen för kravet på affärs-mässighet vara det ledande företaget i omställningen till en ekologiskt och ekonomiskt uthållig svensk energiförsörjning.

Formuleringen i bolagsordningen om att företaget ska vara ledande i omställningen till en ekologiskt och ekonomiskt uthållig svensk energiförsörjning tillkom genom en ändring i bolagsordningen vid Vattenfalls stämma i april 2005.

Till 2005 års stämmoprotokoll lades i bilaga ägarens motivering till ändringen. Av nämnda dokument framgår bl.a. att den dåvarande regeringen ville att Vattenfall skulle öka sina satsningar inom förnybar energi för att ta en ledande roll i omställningsarbetet. Bolaget bör, sägs det i nämnda bilaga, kunna svara för minst 5 TWh ny elproduktion från förnybar energi inom vindkraft, bioenergi och solenergi i Sverige från 2002 års nivå till år 2010 under förutsättning att de stödsystem som finns bevaras, relevanta tillstånd ges inom rimlig tid och att bolaget har möjlighet att förvärva rättigheter på affärsmässiga villkor.

I maj 2006 beslutade Vattenfalls styrelse att inriktningen skulle vara att driva projekt som gör det möjligt att öka företagets förnybara elproduktion i Sverige (Norden) med ca 10 TWh fram till år 2016. Större delen av de möjliga projekten är vindkraftsanläggningar (7–8 TWh). Vidare innefattar det åtgärder i vattenkraftsanläggningar (1–2 TWh) och biobränsle (0,5 TWh). Totalt innebär satsningen en investering på i storleksordningen 40 miljarder kronor.

Vattenfalls verksamhet i Tyskland och Polen

I Tyskland producerar, transiterar, distribuerar och säljer Vattenfall el och värme. Enligt Vattenfalls årsredovisning för år 2006 uppgick nettoomsättningen i Tyskland till närmare 112 miljarder kronor, vilket innebar en ökning med ca 7 % i förhållande till året innan. Antalet anställda i Tyskland uppgick till drygt 19 800 personer. Antalet elkunder uppgick år 2006 till knappt 2,9 miljoner och antalet nätkunder till knappt 3,3 miljoner. Företagets elproduktion i Tyskland uppgick samma år till 76,2 TWh och värmeproduktion till 15,2 TWh. Vattenfalls elproduktion i Tyskland består till drygt 87 % av fossilkraft. Därtill produceras el med kärnkraft (ca

8 %), vattenkraft (4,5 %) samt biobränsle och avfall (0,4 %). Värmeproduktionen domineras av fossilkraft (ca 92 %) men omfattar även biobränsle och avfall (ca 8 %).

I Polen utgör värmeproduktion och värmeförsäljning den största delen av verksamheten, och Vattenfall har en marknadsandel på ca 27 %. Nettoomsättningen i Polen uppgick enligt årsredovisningen för år 2006 till 9,4 miljarder kronor, vilket är en ökning med ca 7 % i förhållande till året innan. Antalet anställda i Polen uppgick till drygt 2 800 personer. Antalet elkunder respektive nätkunder uppgick till drygt 1,1 miljoner. Vattenfalls elproduktion i Polen uppgick år 2006 till 3,3 TWh och värmeproduktionen till 11,2 TWh. Såväl Vattenfalls el- som värmeproduktion i Polen sker enligt årsredovisningen näst intill enkom med hjälp av fossilkraft, undantaget viss el producerad med hjälp av vindkraft (3 %).

Frågor rörande Vattenfalls agerande i Tyskland

I maj 2007 besvarade näringsminister Maud Olofsson en fråga (fr. 2006/07:1157) av Ulf Holm (mp) om på vilket sätt statsrådet kommer att ändra ägardirektiven för Vattenfall så att företaget agerar för att kraftigt minska koldioxidutsläppen för sin verksamhet i bl.a. Tyskland. Vidare besvarade näringsministern i oktober 2007 en fråga (fr. 2007/08:25) från Per Bolund (mp) om vilka åtgärder hon avsåg att vidta för att minska risken för konflikter kring Vattenfalls aktiviteter i Tyskland mot bakgrund av Vattenfalls planer att utöka brytningen av brunkol.

Riksrevisionens granskning rörande Vattenfall

Riksrevisionen har inlett en granskning rörande intern styrning och uppföljning för Vattenfall. Granskningen omfattar den interna styrning och uppföljning som föranletts av den reviderade bolagsordningen. Betoningen ligger på om den omformulerade ändamålsparagrafen har haft effekt på styrningen av koncernens verksamhet och redovisningen av koncernens resultat. Granskningen beräknas vara klar före utgången av år 2007.

Utskottets ställningstagande

Vattenfall har, liksom andra aktiebolag, att verka utifrån gällande bolagsordning, vilken i det föregående redogjorts för. Då bolaget är verksamt på en internationellt konkurrensutsatt marknad måste det ges samma förutsättningar som sina konkurrenter. Att på olika sätt ensidigt ålägga Vattenfall långtgående förpliktelser på olika områden skapar en konkurrensnackdel för bolaget och ger det en oklar styrning. Av detta skäl avstyrker utskottet kraven i motionerna 2007/08: MJ412 (s), 2007/08: N305 (s), 2007/08: N348 (s), 2007/08: N287 (v) och 2007/08: N392 (mp).

När det gäller Vattenfalls internationella verksamhet, som berörs i motionerna 2007/08: N287 (v) och 2007/08: N392 (mp), vill utskottet framhålla sin uppfattning att bolaget måste få bedriva sin verksamhet utifrån de för-

utsättningar som gäller på respektive marknad och enligt respektive lands gällande politiska beslut och lagar. Därtill vill utskottet, med anledning av vad som anförs i den förstnämnda motionen om att reservera medel från Vattenfalls vinst för en särskild fond, framhålla sin grundinställning att statliga åtaganden i huvudsak ska finansieras med skattemedel.

Förslaget i motion 2007/08:N392 (mp) om att ålägga Vattenfall särskilda krav när det gäller den ekonomiska redovisningen avstyrks med hänvisning till vad utskottet anförde senast då detta förslag framlades (bet. 2006/07:NU3). Även när det gäller kraven i nyssnämnda motion om att fastställa olika miljö- och klimatåtaganden för bolaget, vilka bör avslås av riksdagen, hänvisas till vad utskottet anförde i angivna betänkande. I detta sammanhang vill utskottet dock samtidigt erinra om att Vattenfall redan nu har ambitionen att reducera koldioxidutsläppen med 50 % till år 2030.

Beträffande vad som anförs i några av motionerna om Vattenfall och elpriserna till svensk basindustri vill utskottet erinra om att bolaget tecknar långsiktiga avtal med olika elintensiva basindustrier. Att Vattenfall skulle åläggas att dumpa elpriserna till den svenska industrin, vilket tycks förordas i vissa motioner, kan självfallet utskottet inte ställa sig bakom. Dessutom skulle ett sådant förfarande strida mot gällande konkurrenslagstiftning.

Med det anförda avstyrks samtliga här behandlade motionsyrkanden.

Affärsverket svenska kraftnät

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner rörande den planerade nya överföringsförbindelsen mellan Närke och Skåne (Sydlinken) med hänvisning till att det inte är en fråga för riksdagen att avgöra vilken teknik som ska användas. Vidare godkänner riksdagen regeringens förslag till investeringsplan beträffande perioden 2008–2010 för Svenska kraftnät och bemyndigar regeringen att för år 2008 ge affärsverket finansiella befogenheter i enlighet med vad regeringen föreslagit.

Jämför reservationerna 7 (v) och 8 (mp).

Propositionen

Investeringsplan

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner förslaget till investeringsplan för perioden 2008–2010 för Affärsverket svenska kraftnät. Planen stämmer överens med Svenska kraftnäts hemställan till regeringen. Investeringsplanen syftar främst till att upprätthålla en god drift- och personsäkerhet i stamnätet.

Svenska kraftnäts förslag till investerings- och finansieringsplan för åren 2008–2010 omfattar åtgärder i stamnätet inklusive utlandsförbindelserna och upprustning för telekommunikation. De planerade investeringarna under perioden beräknas till högst 4 190 miljoner kronor, varav 1 080 miljoner kronor avser investeringar under år 2008. Investeringarna i stamnätet ska genomföras dels i befintliga anläggningar, s.k. reinvesteringar, om 1 155 miljoner kronor, dels som nyinvesteringar om 3 035 miljoner kronor.

Efter att sedan början av 1990-talet varit inne i en fas av förvaltning och låga investeringsnivåer har stamnätet nu övergått till en fas av ombyggnad och utbyggnad. I juni 2004 presenterade Nordel – samarbetsorganet för systemansvariga företag i Norden – ett paket med fem strategiska projekt som syftar till att förbättra förutsättningarna för den nordiska elmarknaden. Svenska kraftnät medverkar i genomförandet av tre av dessa. På sträckan Nea–Järpströmmen mellan Norge och Sverige har Svenska kraftnät påbörjat en ombyggnation av nuvarande 275 kV-ledning till 400 kV-ledning. Projektering pågår även för en ny 400 kV-ledning från Närke till Skåne (Sydälänken). Det tredje projektet Svenska kraftnät är involverat i gäller en ny likströmsförbindelse mellan Sverige och Finland (Fenno-Skan 2). Därutöver nämns i propositionen investeringar i en ny 400 kV-ledning mellan Stenkullen och Lindome, en ny 220 kV-ledning mellan Nacka och Gustavsberg, förnyelse av en 220 kV-ledning i södra Norrland mellan Krångede och Horndal, en ny 400 kV-ledning mellan Hagby och Danderyd i Stockholm samt en ny 220 kV-förbindelse mellan Danderyd och Järva i Stockholm. I investeringsplanen ingår även en förnyelse av transformator- och fördelningsstationer i stamnätet. Vidare finns behov av omfattande åtgärder för att förstärka korrosionsskyddet i kraftledningsnätet och förnyelse av topplinor.

Finansiella befogenheter

Regeringen föreslår att riksdagen lämnar bemyndigande till regeringen enligt följande:

- att under år 2008 teckna borgen för lån och lämna kreditgarantier intill ett belopp om 1 520 miljoner kronor till förmån för bolag i vilka Svenska kraftnät förvaltar statens aktier,
- att för år 2008 låta Svenska kraftnät ta upp lån i och utanför Riksgäldskontoret till ett sammanlagt belopp om högst 1 500 miljoner kronor,
- att för år 2008 låta Svenska kraftnät placera likvida medel i och utanför Riksgäldskontoret,
- att för år 2008 besluta om delägarlån om högst 300 miljoner kronor till förmån för bolag i vilka Svenska kraftnät förvaltar statens aktier,
- att för år 2008 besluta om förvärv och bildande av bolag som ska verka inom Svenska kraftnäts verksamhetsområde intill ett belopp om 10 miljoner kronor samt avyttra aktier intill ett belopp om 10 miljoner kronor.

Motionerna

I fem motioner förordas – med samma inriktning – riksdagsuttalanden som rör teknikvalet beträffande förstärkningen av stamnätet mellan Hallsberg i Närke och Hörby i Skåne, dvs. den s.k. Sydlänken.

Riksdagen bör tydliggöra vikten av användandet av ny teknik när det gäller byggandet av Sydlänken mellan Hallsberg och Hörby, framhålls det i motion 2007/08:N304 (s). Enligt vad som anförs i motion 2007/08:N360 (s) bör regeringen ge direktiv till Svenska kraftnät om att miljöpåverkan bör ges ökad tyngd för att säkra att kabeln i Sydlänken grävs ned. Även i motionerna 2007/08:N374 (m) och 2007/08:N242 (c) argumenteras för att Sydlänken ska grävas ned. I motion 2007/08:N375 (v) påpekas att det är viktigt att ansvariga myndigheter och statliga företag påtar sig rollen som kvalificerad och tidig beställare av nästa generations teknik.

Vissa kompletterande uppgifter

Hösten 2006 behandlade utskottet (bet. 2006/07:NU3) fyra motioner vari förordades att Sydlänken skulle läggas som markkabel. Samtliga motioner avstyrktes och ett enigt utskott framhöll bl.a. att det inte är en uppgift för riksdagen att fastställa vilka tekniska lösningar som ska användas vid byggandet av Sydlänken.

I Svenska kraftnäts investerings- och finansieringsplan 2008–2010 sägs att avsikten med Sydlänken är att öka driftsäkerheten och överföringsförmågan mellan Mellansverige och Sydsverige. Investeringskostnaden är uppskattad till ca 1 300 miljoner kronor alternativt ca 2 000 miljoner kronor beroende på val av teknik. Därtill kommer ca 100 miljoner kronor för en ny station i Skåne. Projektet förväntas kosta ca 360 miljoner kronor under perioden 2008–2010.

Beslutet att genomföra projektet fattades av Svenska kraftnäts styrelse i november 2005. I oktober 2006 presenterade Svenska kraftnät en förstudie rörande Sydlänken, vari fyra alternativa stråk har studerats. Två av stråken avsåg luftledning och två markkabel. Förstudien har därefter remissbehandlats, och när remisstiden gick ut i januari 2007 hade 1 890 remissvar inkommit. Den fortsatta processen i projektet Sydlänken diskuterades av Svenska kraftnäts styrelse i maj 2007. Av styrelseprotokoll (daterat 2007-05-21) framgår att styrelsen anser sig ha fått ett tillräckligt bra underlag för beslut i teknikfrågan, men att den vill avvakta med teknikbeslutet tills en ny generaldirektör för Svenska kraftnät har tillträtt. Det kan i detta sammanhang tydliggöras att fr.o.m. den 1 april 2007 är tekniske direktören Sture Larsson vikarierande generaldirektör för Svenska kraftnät. Enligt uppgift från Näringsdepartementet pågår arbetet med att utse en ny ordinarie generaldirektör för Svenska kraftnät. I dagsläget är det oklart när en ny generaldirektör kan vara utsedd, men enligt departementet kan det bli klart med beslut om ny generaldirektör inom ett par månader.

I januari 2007 besvarade näringsminister Maud Olofsson en fråga (fr. 2006/07:399) av Carina Hägg (s) rörande Sydlänken. Frågan gällde om regeringen genom direktiv och tillskjutande av medel kunde tänka sig att agera för att ledningen ska grävas ned. Sydlänkens placering har även varit föremål för en interpellationsdebatt i februari 2007 med anledning av en interpellation (ip. 2006/07:227) av Lars Elinderson (m).

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottet behandlar först motionerna rörande Sydlänken mellan Närke och Skåne och därefter frågorna om Svenska kraftnäts investeringsplan och finansiella befogenheter.

Sydlänken mellan Närke och Skåne

Utskottet instämmer med motionärerna i att det kan finnas olika fördelar med en markbunden kabel som kan vara värda att beakta. Utskottet har – generellt sett – givetvis inte heller något att erinra mot att infrastrukturinvesteringar är till gagn för svensk forskning och utveckling. Med anledning av de här aktuella motionerna vill utskottet emellertid – på samma sätt som för ett år sedan då liknande motioner behandlades – accentuera sin uppfattning att det inte är en uppgift för riksdagen att fastställa vilken teknisk lösning som ska användas vid byggandet av Sydlänken. Med hänvisning till det anförda avstyrks samtliga här aktuella motioner.

Svenska kraftnäts investeringsplan

Utskottet kunde redan hösten 2006 konstatera att omfattningen av Svenska kraftnäts investeringar, bl.a. mot bakgrund av den överenskommelse som träffats mellan de nordiska stamnätsföretagen, successivt kommer att öka under de närmaste åren. Det förslag till investeringsplan som nu förelagts riksdagen innebär en ökning med närmare 60 % i förhållande till föregående års investeringsplan (perioden 2007–2009). Som utskottet i tidigare sammanhang anført är det angeläget att vidareutveckla den gemensamma nordiska elmarknaden och stärka överföringsförbindelserna mellan länderna samtidigt som försörjningstryggheten ökar och driftsäkerheten i elsystemet stärks. Utskottet förordar därför att riksdagen godkänner Svenska kraftnäts investeringsplan för perioden 2008–2010.

Med hänvisning till det anförda tillstyrks propositionen i denna del.

Svenska kraftnäts finansiella befogenheter

När det gäller det i propositionen framlagda förslaget rörande Svenska kraftnäts finansiella befogenheter för år 2008 har utskottet inget att erinra. Förslaget tillstyrks följaktligen.

Lagen om effektreserv

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag om förlängd giltighetstid för lagen om effektreserv. Mot bakgrund av de förhållanden som redovisas i propositionen finner utskottet det befogat med en förlängning av giltighetstiden för lagen.

Jämför reservationerna 9 (s) och 10 (mp).

Propositionen

Regeringen föreslår att giltighetstiden för lagen (2003:436) om effektreserv förlängs t.o.m. den 15 mars 2011.

Denna lag trädde i kraft den 1 juli 2003 och upphör enligt nuvarande bestämmelser att gälla den 1 mars 2008. Enligt lagen ska Svenska kraftnät upphandla en effektreserv om högst 2 000 MW. I samband med att lagen beslutades angavs att den skulle vara tillfällig och att en marknadslösning borde ha etablerats till dess att lagen upphörde att gälla.

I propositionen konstateras att marknaden emellertid inte har utvecklats i riktning mot att kunna hantera effektbrist sedan lagen trädde i kraft. En treårig förlängning ger enligt regeringen rimliga förutsättningar för att utreda den fortsatta hanteringen av effektfrågan. Enligt regeringen bör Energimarknadsinspektionen ges i uppdrag att i samråd med Svenska kraftnät och Konkurrensverket utreda den framtida hanteringen av effektfrågan.

Motionerna

Att kraftbolagen själva ska svara för effektreserven senast år 2009 förordas i motionerna 2007/08:Fi277 och 2007/08:N348 (båda s). Motionärerna menar att riksdagen dels bör avslå regeringens förslag om att förlänga lagen om effektreserv till år 2011, dels bör anmoda regeringen att tillsätta en utredning med syfte att föreslå hur kraftföretagen kan förmås ta ett större ansvar för effektreserven och hur ett sådant nytt system kan träda i kraft under år 2009.

Vissa kompletterande uppgifter

I april 2006 redovisade Svenska kraftnät i en rapport om effektillgänglighet efter februari 2008 hur arbetet fortskridit med att ta fram en marknadsbaserad lösning för att upprätthålla effektbalansen vid extrema förbrukningstoppar efter februari 2008. I rapporten skisserades olika alternativ i form av marknadslösning, reglering, förlängning av Svenska kraftnäts uppdrag samt övergångslösning i regi av marknadsaktörerna. Svenska kraftnät för-

ordade det sistnämnda alternativet, vilket bygger på att de balansansvariga företagen i en övergångslösning gemensamt svarar för att en effektreserv tillhandahålls.

I Konkurrensverkets skrivelse till regeringen i maj 2007 anförts att effektreserven bör upphandlas av Svenska kraftnät tills en marknadslösning införs. Till sin konstruktion bygger Svenska kraftnäts förslag, dvs. att branschen själv under en övergångsperiod gemensamt köper upp en effektreserv, på en samverkan mellan konkurrerande företag som kan ifrågasättas utifrån målet att få en väl fungerande elmarknad. Konkurrensverket förordar därför att Svenska kraftnät får ett fortsatt ansvar för upphandlingen av effektreserven fram till dess att förutsättningar för en marknadslösning föreligger som innebär att de enskilda företagen själva tar ansvar för att säkra sina leveranser.

Energimarknadsinspektionen föreslog i en skrivelse till regeringen i maj 2007 att giltighetstiden för lagen om effektreserv ska förlängas med tre år till och med den 15 mars 2011. Enligt Energimarknadsinspektionen säkerställs därigenom att den svenska ellagstiftningen uppfyller bestämmelserna i elmarknads- och elförsörjningsdirektiven samt att en långsiktig lösning på effektfrågan kan uppnås. När det gäller utredningsbehovet inför en marknadslösning betonar inspektionen vikten av att arbetet påbörjas snarast med avsikt att presentera förslag till förändringar av olika regelverk som möjliggör en permanent lösning efter den 15 mars 2011. Utredningsarbetet föreslås pågå under hela år 2008. Därefter följer ett år av beredning och beslut av statsmakterna samt ett år av implementering på marknaden. Energimarknadsinspektionen påpekar att det utredningsarbete som kommer att krävas under år 2008 är omfattande. Det kan bli aktuellt med omprövning och ny inriktning när det gäller hantering av effektbalansen, exempelvis genom att införa reglering.

Utskottets ställningstagande

En tillräcklig effektbalans är en grundläggande förutsättning för att en säker elförsörjning ska kunna upprätthållas. Mot bakgrund av de synpunkter som Konkurrensverket framfört beträffande det förslag som Svenska kraftnät tidigare framlagt ser utskottet – i likhet med såväl regeringen som Energimarknadsinspektionen – det som befogat att förlänga giltighetstiden för lagen om effektreserv i enlighet med vad som föreslås i propositionen. Bland annat mot bakgrund av den tidsplan som Energimarknadsinspektionen framlagt beträffande det fortsatta arbetet i frågan är det inte realistiskt att en marknadslösning ska kunna träda i kraft redan våren 2009, vilket har förordats i två motioner. Däremot finner utskottet regeringens förslag om en förlängning med drygt tre år vara väl avvägt. Samtidigt vill utskottet påpeka det angelägna i att arbetet med att finna en permanent marknadsbaserad lösning på frågan snarast igångsätts.

Därtill vill utskottet framhålla sin uppfattning att Svenska kraftnät, i likhet med vad som anförs i propositionen, vid upphandling av effektreserven bör följa de riktlinjer som det nordiska samarbetsorganet Nordel tagit fram på området samt att Sverige i det nordiska samarbetet bör fortsätta att driva frågan om hur man bäst på nordisk nivå säkrar investeringar i topplastkapacitet och uppnår en mer flexibel förbrukning hos elanvändarna.

Med hänvisning till det anförda tillstyrks propositionen i denna del. Samtidigt avstyrks motionerna 2007/08:Fi277 (s) och 2007/08:N348 (s) i här berörda delar.

Anslag m.m. inom utgiftsområde 21 Energi

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar de anslag som regeringen föreslagit och godkänner regeringens övriga förslag beträffande de olika anslagen. Samtliga här aktuella motionsyrkanden avslås.

Jämför särskilda yttrandena 1 (s), 2 (v) och 3 (mp).

Inledning

Regeringens förslag till utgiftsram för år 2008 uppgår till drygt 2,8 miljarder kronor. Därtill kompletteras sju av anslagen, enligt förslaget i propositionen, med bemyndiganden för regeringen att ingå ekonomiska förpliktelser vilka leder till utgifter under kommande år. I förhållande till regeringens förslag har Socialdemokraterna föreslagit en ökning av ramen med 188 miljoner kronor, Vänsterpartiet en ökning med 500 miljoner kronor och Miljöpartiet en ökning med 1 649 miljoner kronor. Såväl regeringens som oppositionspartiernas förslag framgår närmare av tabellen i bilaga 2.

Som redan inledningsvis beskrevs har utskottet i ett yttrande (yttr. 2007/08:NU2y) till finansutskottet tillstyrkt regeringens förslag till ramar för utgiftsområde 21, och riksdagen har nyligen fastställt ramarna för de olika utgiftsområdena. Således är förutsättningen för den fortsatta beredningen i utskottet att ramen för utgiftsområde 21 Energi är fastställd för år 2008.

I det följande redovisas regeringens förslag till olika anslag m.m. inom utgiftsområdet för år 2008 och motsvarande förslag i aktuella motioner. Utskottet redovisar därefter – i ett sammanhang – sitt ställningstagande.

Statens energimyndighet: Förvaltningskostnader (35:1)

Propositionen

Regeringens förslag till anslag för år 2008 är ca 133 miljoner kronor.

Anslaget är avsett att finansiera Energimyndighetens förvaltningskostnader. Tidigare år har även Energimarknadsinspektionens verksamhet finansierats via anslaget, men enligt vad som föreslås i propositionen ska Energimarknadsinspektionens förvaltningskostnader finansieras genom ett nytt anslag (35:13) som en följd av att regeringen avser att inrätta Energimarknadsinspektionen som en ny myndighet fr.o.m. den 1 januari 2008.

Enligt regeringen kommer vissa merkostnader att uppstå i samband med organisationsförändringen, varför det föreslås att anslaget ökas med 1 miljon kronor under år 2008, samtidigt som anslaget Stöd för konvertering från direktverkande elvärme m.m. (35:10) minskas med motsvarande belopp.

Regionala och lokala insatser för energieffektivisering m.m. (35:2)

Propositionen

Regeringens förslag till anslag för år 2008 är 140 miljoner kronor.

Regeringen begär även riksdagens bemyndigande att under år 2008 för anslaget få ingå ekonomiska förpliktelser som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför utgifter om högst 120 miljoner kronor år 2009 och högst 360 miljoner kronor under åren 2010–2012. Vidare ändras anslagets namn.

Anslaget avser bl.a. bidrag för kommunal energi- och klimatrådgivning, utbildning av och information till energirådgivare samt stöd till regionala energikontor och utvecklingsinsatser för länsstyrelsernas energiomställningsarbete. Vidare ska anslaget täcka insatser för informationsspridning, utveckling och spridning av verktyg och metoder, vissa utredningsinsatser samt utbildning om energieffektiv teknik. Verksamheten provning, märkning och certifiering vid Energimyndigheten, som hittills finansierats genom detta anslag, bör enligt regeringen överföras till anslaget för insatser för en uthållig energianvändning (35:3) eftersom denna verksamhet har en tydligare koppling till den nya inriktningen på detta anslag.

Förslaget innebär att det i enlighet med 2007 års ekonomiska vårproposition (prop. 2006/07:100, bet. 2006/07:FiU20) avsätts 140 miljoner kronor per år för att verksamheten inom ramen för 2002 års energipolitiska program ska kunna fortsätta.

Motionerna

I Socialdemokraternas motion 2007/08:N348 föreslås en ökning av anslaget med 88 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Motionärerna framhåller bl.a. att det krävs ytterligare åtgärder för att få fart på energieffektiviseringsarbetet.

Därtill förordas i motion 2007/08:Fi277 (s) – som en följd av att Socialdemokraterna för åren 2009 och 2010 beräknat högre belopp än regeringen för det här aktuella anslaget – ett utökat bemyndigande för kommande utgifter åren 2009–2012.

Anslaget avvisas i sin helhet i Vänsterpartiets motion 2007/08:N376, då motionärerna förordar att åtgärder för energieffektivisering samlas under ett nytt anslag benämnt Centrum för energieffektivisering.

Vissa kompletterande uppgifter

Merparten av de åtgärder som inryms under anslaget kan sägas härröra från det energipolitiska beslut riksdagen fattade våren 2002 (prop. 2001/02:143, bet. 2001/02:NU17). Vid detta tillfälle framlades ett antal förslag om åtgärder för en effektivare energianvändning. Sammantaget skulle 1 miljard kronor avsättas för dessa åtgärder under perioden 2003–2007. För insatser för informationsspridning och utbildning samt provning, märkning och certifiering beräknades resursbehovet till 135 miljoner kronor under nämnda period. För lokala och regionala initiativ rörande energirådgivning beräknades resursbehovet till 540 miljoner kronor. Återstående 325 miljoner kronor skulle täcka resursbehovet för stöd till teknikupphandling och marknadsintroduktion av energieffektiv teknik (se anslag 35:3). I 2007 års ekonomiska vårproposition gjorde regeringen bedömningen att åtgärder för effektivare energianvändning fortsatt bör genomföras och beräknade anslagsnivån till 140 miljoner kronor för åren 2008–2010.

Insatser för uthållig energianvändning (35:3)

Propositionen

Regeringens förslag till anslag för år 2008 är 120 miljoner kronor.

Regeringen begär även riksdagens bemyndigande att under år 2008 få ingå ekonomiska förpliktelser som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför utgifter på högst 65 miljoner kronor år 2009 och 195 miljoner kronor under åren 2010–2012. Därtill byter anslaget namn.

Anslaget avser bidrag till teknikupphandling för att utveckla och introducera ny energieffektiv teknik på marknaden. För att täcka in alla led i detta arbete ges även kompletterande stöd för marknadsintroduktion av energieffektiv teknik, t.ex. för expansion av fjärrvärmenäten. Vidare får anslaget ianspråkats för informations-, utvecklings- och demonstrationsinsatser avseende konvertering mellan olika system för uppvärmning. Anslaget får även användas för provning, märkning och certifiering av energianvändande utrustning. Anslaget får också nyttjas för genomförandet av EG-rättsakter inom energieffektiviseringsområdet och därtill hörande metod-, utvecklings- och utredningsarbete. Därtill får anslaget användas till utveckling av styrmedel för energieffektivisering.

Regeringen föreslår att anslaget förlängs och förstärks som en del av regeringens klimatsatsning. Vidare framhåller regeringen att den vid behov kan komma att ompröva fördelningen av medel mellan anslaget för regionala och lokala insatser för energieffektivisering m.m. (35:2) och anslaget för insatser för uthållig energianvändning (35:3) och återkomma till riksdagen i frågan.

Motionen

I Miljöpartiets motion 2007/08:N350 föreslås en ökning av anslaget med 25 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Medlen ska användas av Energimyndigheten för att samordna offentlig teknikupphandling och utgöra en del av en treårig satsning om totalt 175 miljoner kronor.

Vissa kompletterande uppgifter

Verksamheten med stöd till upphandling av energieffektiv teknik startades år 1988 och har därefter förlängts genom olika riksdagsbeslut. Det energipolitiska beslut riksdagen fattade våren 2002 (prop. 2001/02:143, bet. 2001/02:NU17) omfattade, som tidigare nämnts, totalt 325 miljoner kronor för stöd till teknikupphandling och marknadsintroduktion av energieffektiv teknik under perioden 2003–2007.

Regeringens s.k. klimatmiljard omfattar, enligt vad som anförs i budgetpropositionen, 310 miljoner kronor för energieffektivisering under perioden 2008–2010. Anslaget har beräknats enligt följande: 120 miljoner kronor år 2008, 130 miljoner kronor år 2009 och 60 miljoner kronor år 2010.

Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft (35:4)

Propositionen

Regeringens förslag till anslag för år 2008 är 70 miljoner kronor.

Regeringen begär även riksdagens bemyndigande att under år 2008 få ingå ekonomiska förpliktelser som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför utgifter på högst 105 miljoner kronor år 2009 och 175 miljoner kronor under åren 2010–2012.

Anslaget får användas för bidrag till teknikutveckling och marknadsintroduktion av storskaliga vindkraftstillämpningar. Riktlinjer för stödperioden 2008–2012 fastlades av riksdagen våren 2006 (prop. 2005/06:143, bet. 2005/06:NU21).

Energiforskning (35:5)

Propositionen

Regeringens förslag till anslag för år 2008 är ca 875 miljoner kronor.

Regeringen begär även riksdagens bemyndigande att under år 2008 få ingå ekonomiska förpliktelser som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför utgifter på högst 820 miljoner kronor år 2009 och 1 445 miljoner kronor under åren 2010–2012.

Anslaget får användas för att finansiera forsknings-, utvecklings-, demonstrations- och kommersialiseringsinsatser inom energiområdet. Anslaget får även disponeras för bidrag för att främja utvecklingen av teknik som baserar sig på förnybara energislag och effektiv energianvändning i industriella processer i försöks- eller fullskaleanläggningar. Vidare får anslaget använ-

das för vissa utrednings-, utvärderings- och samordningsinsatser inom energiområdet samt svenskt och internationellt forsknings- och utvecklings-samarbete samt för att uppfylla Sveriges åtaganden inom ramen för ingångna bilaterala energiforsknings-samarbeten. Anslaget får därtill nyttjas för att finansiera medlemsavgifter och stöd till vissa internationella organisationer inom områdena energi och hållbar utveckling.

Enligt regeringens förslag ökas anslaget för år 2008 i förhållande till budgetåret 2007 dels med 40 miljoner kronor för att stärka demonstrations-insatserna avseende andra generationens biodrivmedel, dels med 15 miljoner kronor i syfte att finansiera Energimyndighetens arbetsuppgifter kopplade till bilaterala energiforsknings-samarbeten. Den föreslagna anslags-ökningen utgör en del av regeringens klimatsatsning.

Motionerna

Av Socialdemokraternas motion 2007/08:N348 framgår att partiet inte föreslagit någon annan nivå beträffande anslaget för energiforskning för år 2008. Däremot har de för nämnda anslag beräknat en annan ram för åren 2009 och 2010. Som en följd därav förordas i motion 2007/08:Fi277 (s) ett utökat bemyndigande rörande kommande utgifter åren 2009–2012. Skälet till det är att motionärerna vill inrätta dels ett forskningsprogram mot oljeberoende, dels ett investeringsprogram för att stödja investeringar som bidrar till att minska oljeberoendet.

I motionerna 2007/08:N376 och 2007/08:N377 (båda v) föreslås att anslaget för energiforskning ökas med 200 miljoner kronor år 2008 i förhållande till regeringens förslag. Det ökade anslaget ska användas för energieffektivisering med fokus på miljöteknik (100 miljoner kronor) och biodrivmedel (100 miljoner kronor).

En ökning av anslaget med 300 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag föreslås i Miljöpartiets motion 2007/08:N350. Medlen ska bl.a. finansiera pilotanläggningar för ny förnybar energiteknik.

Statlig prisgaranti elcertifikat (35:6)

Propositionen

Regeringens förslag till anslag för år 2008 är ca 19,5 miljoner kronor.

Anslaget avser statlig prisgaranti för elcertifikat. För att ge producenterna ett skydd mot alltför låga certifikatspriser finns under en inledande period (2003–2007) ett garantipris för elcertifikaten. Prisgarantin utfaller dock först efter årets slut. Hittills har prisgarantin inte behövt utnyttjas.

Ersättning för vissa kostnader vid avveckling av Barsebäcksverket (35:7)

Propositionen

Regeringens förslag till anslag för år 2008 är ca 242 miljoner kronor.

Anslaget avser statens åtaganden om ersättning av vissa merkostnader som uppstår till följd av att driften av de två kärnkraftsreaktorerna vid Barsebäcksverket upphört.

Planeringsstöd för vindkraft m.m. (35:8)

Propositionen

Regeringens förslag till anslag för år 2008 är 50 miljoner kronor.

Anslaget avser ekonomiskt stöd till kommuner, kommunala och regionala samverkansorgan samt länsstyrelser i syfte att genomföra planeringsinsatser för vindkraft och underlätta för vindkraftens utveckling. Anslaget får även användas för samordnings- och informationsinsatser för att främja vindkraftsutbyggnad.

Regeringen föreslår därtill att ett nationellt nätverk för vindbruk skapas för att sprida kunskap om naturresursen vind och säkerställa tillgången till information för att underlätta utbyggnaden av vindkraft samt understödja regionala initiativ av nationell betydelse. Utgångspunkten för förslaget är inrättandet av ett nationellt center för vindbruk som den tidigare regeringen aviserat (prop. 2005/06:143, bet. 2005/06:NU21). Enligt förslaget ska Energimyndigheten vara knutpunkt i det nationella nätverket. En central del i verksamheten är att stärka befintliga initiativ och bidra till att nya regionala nodpunkter kan bildas inom vindkraftsområdet. En viktig uppgift är också att samordna övriga myndigheter i arbetet med vindkraft. Vidare redovisas i propositionen villkoren för att erhålla stöd.

Vissa kompletterande uppgifter

Inga motioner har väckts under den allmänna motionstiden 2007 som har direkt bäring på förslaget. Motioner rörande vindkraften i övrigt avser utskottet att behandla våren 2008.

Vidare kan tydliggöras att det nationella nätverket för vindbruk ingår som en del i regeringens satsning om 1 miljard kronor inom klimatområdet för åren 2008–2010. För nätverket beräknas 40 miljoner kronor under perioden.

Stöd för energinvesteringar i offentliga lokaler (35:9)

Propositionen

Regeringens förslag till anslag för år 2008 är 700 miljoner kronor.

Regeringen begär även riksdagens bemyndigande att under år 2008 få ingå ekonomiska förpliktelser som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför utgifter på högst 300 miljoner kronor år 2009.

Anslaget avser stöd för investeringar i energieffektivisering, konvertering till förnybara energikällor och installation av solcellssystem i lokaler som används för offentlig verksamhet.

Motionerna

Anslaget avvisas i sin helhet i Vänsterpartiets motion 2007/08:N376, och motionärerna förordar i stället att åtgärderna för energieffektivisering samlas under ett nytt anslag.

Av Miljöpartiets motion 2007/08:N350 framgår att de för år 2008 inte föreslagit några andra ramar för anslaget är regeringen gjort. Däremot har motionärerna för åren 2009 och 2010 beräknat högre ramar för anslaget än regeringen.

Vissa kompletterande uppgifter

I enlighet med beslut med anledning av budgetpropositionen för år 2005 (prop. 2004/05:1, bet. 2004/05:FiU1) infördes ett särskilt stöd för energi- och miljöinvesteringar i offentliga lokaler. Efter kommissionens godkännande ur statsstödsynpunkt trädde det i kraft den 15 maj 2005. Stödet gavs som en skattekreditering och skattebortfallet beräknades till 2 miljarder kronor, varav 100 miljoner kronor för installation av solceller. Investeringen skulle genomföras senast den 31 december 2006, utom solceller där genomförandeperioden utsträcktes till den 31 december 2007. Genom beslut enligt 2006 års ekonomiska vårproposition (prop. 2005/06:100) förlängdes stödet till år 2008, och stödet till solceller beräknades till 150 miljoner kronor under perioden. Från och med år 2007 lämnas stödet, i enlighet med förslag i 2007 års budgetproposition, som ett anslagsfinansierat bidrag. Det fortsatta stödet beräknades omfatta 1,7 miljarder kronor under perioden 2007–2009.

Enligt resultatredovisningen i budgetpropositionen (s. 45) har drygt 4 500 ansökningar beviljats stöd t.o.m. den 31 december 2006 till ett belopp om totalt 885 miljoner kronor. Av det beviljade stödet har 16 miljoner kronor betalats ut. Under samma period har 65 ansökningar beviljats stöd för installation av solceller motsvarande ett belopp om 85 miljoner kronor, varav 7 miljoner kronor har utbetalats.

Stöd för konvertering från direktverkande elvärme m.m. (35:10)

Propositionen

Regeringens förslag till anslag för år 2008 är 330 miljoner kronor.

Regeringen begär även riksdagens bemyndigande att under år 2008 få ingå ekonomiska förpliktelser som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför utgifter på högst 250 miljoner kronor år 2009 och högst 170 miljoner kronor år 2010.

Anslaget avser stöd för konvertering från direktverkande elvärme i småhus, flerbostadshus och bostadsanknutna lokaler.

Regeringen föreslår även att del av anslaget ska användas för att betala ut stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem i bostadshus i ärenden som beslutats före den 1 mars 2007. Som en följd därav föreslås att anslaget byter namn.

Motionerna

Ökade resurser krävs för att hushållens konvertering från oljeuppvärmning ska kunna förtgå anför det i motionerna 2007/08:Fi277 och 2007/08:N348 (båda s); motionärerna förordar att anslaget för år 2008 tillförs 100 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslagit.

Enligt vad som anförts i motion 2007/08:N280 (m) har konverteringsstödet för att byta ut oljepannor varit effektivt. Regeringen bör därför pröva frågan om en fortsättning av stödet.

I motion 2007/08:N226 (kd) framhålls att informationen om den förkortade ansökningstiden för stöd för oljekonvertering varit bristfällig. Av detta skäl anser motionären att husägare som konverterat men inkommit med sin ansökan efter den 1 mars 2007 på grund av informationsmissen ska kompenseras.

Anslaget avvisas i sin helhet i motion 2007/08:N376 (v), och det förordas att åtgärderna för energieffektivisering samlas under ett anslag.

En ökning av anslaget med 11 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag föreslås i motion 2007/08:N350 (mp). Genom att gå över från elvärme till andra uppvärmningsformer minskar behovet av elproduktion vilket underlättar avvecklingen av kärnkraft och fossilbaserad elproduktion, anför det.

Vissa kompletterande uppgifter

Riksdagen har nyligen bifallit regeringens förslag om att stödet för konvertering från oljeuppvärmningssystem i bostadshus omvandlas från en kreditering på skattekonto till ett anslagsfinansierat bidrag (prop. 2007/08:1, bet. 2007/08:FiU1).

I augusti 2007 besvarade näringsminister Maud Olofsson en fråga (fr. 2006/07:1536) av Else-Marie Lindgren (kd) om ändrade ansökningstider för konverteringsstöd. Frågan gällde vilka åtgärder statsrådet var beredd att vidta för att kompensera husägare som installerat bergvärme men som gått miste om konverteringsstödet. Därtill besvarade näringsministern i oktober 2007 en interpellation (ip. 2007/08:16) av Berit Högman (s) rörande konverteringsstödet för oljeuppvärmning.

Stöd för installation av solvärme (35:11)

Propositionen

Regeringens förslag till anslag för år 2008 är 27 miljoner kronor.

Regeringen begär även riksdagens bemyndigande att under år 2008 få ingå ekonomiska förpliktelser som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför utgifter på högst 10 miljoner kronor år 2009 och högst 12 miljoner kronor år 2010.

Enligt regeringen bör det tidigare stödet för installation av solvärme i kommersiella lokaler samt solvärmestödet för bostadshus och bostadsanknutna lokaler samlas i ett gemensamt stöd för installation av solvärme. Av det följer att anslaget byter namn. Regeringen konstaterar samtidigt att det inte är möjligt att slå samman samtliga fyra solvärmestöd i detta skede eftersom stöden för solvärme i offentliga lokaler och solvärme vid konvertering från direktverkande el ingår i pågående program tillsammans med stöd för andra åtgärder.

Motionerna

Anslaget avvisas i sin helhet i Vänsterpartiets motion 2007/08:N376, med hänvisning till att åtgärder för energieffektivisering bör samlas under ett anslag.

I Miljöpartiets motion 2007/08:N350 föreslås en ökning av anslaget med 263 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Motionärerna framhåller att solvärme har en stor potential att ersätta ineffektiva uppvärmningssystem.

Vissa kompletterande uppgifter

Genom beslut enligt 2006 års ekonomiska vårproposition infördes ett särskilt stöd för solvärme i kommersiella lokaler (prop. 2005/06:100, bet. 2005/06:FiU21). Stödet gäller för installationer som påbörjas och slutförs under perioden den 1 juli 2006 till den 31 december 2010. Sammantaget har en ram om 50 miljoner kronor beräknats för perioden. Från och med år 2007 lämnas stödet som ett anslagsfinansierat bidrag, från att tidigare ha utgått som en kreditering på den sökandes skattekonto. Av resultatredovisningen i budgetpropositionen framgår att fem ansökningar inkommit t.o.m. den 31 december 2006. Av dessa har två beviljats stöd till ett belopp om totalt 195 000 kr.

Från och med den 1 juni 2000 ges ett bidrag för installation av solvärmeanläggningar i småhus, flerbostadshus och bostadsanknutna lokaler (prop. 1999/2000:1, bet. 1999/2000:NU3). Genom beslut hösten 2004 förlängdes stödet i tre år, t.o.m. år 2007 (prop. 2004/05:1, bet. 2004/05:NU3). Våren 2007 framhöll regeringen att stödet borde förlängas ytterligare tre år, t.o.m. år 2010 (prop. 2006/07:100, bet. 2006/07:FiU21). Samtidigt föreslogs en ökning av anslaget med totalt 45 miljoner kronor under perioden

för att klara en förväntad tillströmning av ansökningar. Av resultatredovisningen i budgetpropositionen framgår att 7 680 ansökningar beviljats stöd till ett totalt belopp om 60 miljoner kronor t.o.m. den 31 december 2006.

Stöd för installation av energieffektiva fönster m.m. i småhus (35:12)

Propositionen

Regeringens förslag till anslag för år 2008 är 50 miljoner kronor.

Anslaget avser stöd för installation av energieffektiva fönster i befintliga småhus och installation av bibränsleeldade uppvärmningssystem i nya småhus. Av anslaget får högst 1,5 miljoner kronor användas för programanknutna kostnader för planering, administration, uppföljning och utvärdering av stödet under år 2008.

Motionerna

Anslaget avvisas i sin helhet i Vänsterpartiets motion 2007/08:N376. Åtgärder för energieffektivisering föreslås i stället samlas under ett nytt anslag benämnt Centrum för energieffektivisering.

I Miljöpartiets motion 2007/08:N350 anförs att stödet för installation av energieffektiva fönster i småhus bör vara kvar även efter utgången av år 2008 och anslag för detta har beräknats till 50 miljoner kronor åren 2009 respektive 2010.

Vissa kompletterande uppgifter

I december 2003 antogs lagen (2003:1204) om skattereduktion för vissa miljöförbättrande installationer i småhus av riksdagen (prop. 2003/04:19, bet. 2003/04:SkU11). Lagen omfattade installation av energieffektiva fönster i befintliga småhus och installation av bibränsleeldat uppvärmningssystem i nyproducerade småhus. Genom beslut enligt budgetpropositionen för år 2007 har detta stöd, som utgick via kreditering på sökandens skattekonto, fr.o.m. år 2007 ersatts av ett anslagsfinansierat bidrag. Ramen beräknades till 50 miljoner kronor per år för åren 2007 och 2008. Enligt resultatredovisningen i budgetpropositionen har intresset för stödet varit stort. Vid halvårsskiftet 2007 hade 2 911 ansökningar inkommit som omfattar totalt 37 miljoner kronor i sökt belopp.

Energimarknadsinspektionen: Förvaltningskostnader (35:13)

Propositionen

Regeringen föreslår att ett nytt anslag inrättas med anledning av att regeringen avser inrätta Energimarknadsinspektionen som en självständig myndighet fr.o.m. den 1 januari 2008. Bakgrunden till förslaget är att den nuvarande myndighetskonstruktionen har visat sig innebära oklara ansvarsförhållanden och besvärande roll- och målkonflikter för verksamheten.

Förslaget till anslag för år 2008 är ca 81,2 miljoner kronor.

Anslaget är avsett att finansiera Energimarknadsinspektionens förvaltningskostnader. Energimarknadsinspektionen har uppgifter inom verksamhetsområdena elmarknadspolitik och övrig energimarknadspolitik, särskilt inom verksamhetsgrenarna elmarknad, tillsyn enligt naturgaslagen och utveckling av övriga energimarknader.

Enligt förslaget ska medel överföras från anslaget Statens energimyndighet: Förvaltningskostnader (35:1) motsvarande 71 miljoner kronor år 2008. Därtill föreslås att anslaget ökas med 3 miljoner kronor år 2008 för att finansiera tillfälliga merkostnader för delningen av Energimyndigheten samt att anslaget ökas med 7 miljoner kronor år 2008 för att finansiera de utökade tillsynsuppgifter för Energimarknadsinspektionen avseende elkvalitet och leveranssäkerhet samt tillkommande tillsynsuppgifter på fjärrvärmemarknaden. Samtidigt föreslås att anslaget Stöd för konvertering från direktverkande elvärme m.m. (35:10) minskas med 10 miljoner kronor motsvarande år.

Vissa kompletterande uppgifter

I oktober 2007 beslutade regeringen att tillsätta en särskild utredare (ämnesrådet Astrid Nensén Ugglå) med uppgift att förbereda och genomföra bildandet av Energimarknadsinspektionen (dir. 2007:140). Utredaren ska bl.a. lämna förslag till verksamhetsmål, instruktion och budget samt besluta om inspektionens organisation och bemanna myndigheten. Uppdraget redovisas successivt under hösten 2007 och beräknas vara avslutat före utgången av år 2007.

Därtill kan nämnas att regeringen i slutet av oktober 2007 utsåg tidigare chefen för strukturenheten på Finansdepartementets budgetavdelning Yvonne Fredriksson till ny generaldirektör och chef för Energimarknadsinspektionen.

Centrum för energieffektivisering

Motionen

I motionerna 2007/08:N376 och 2007/08:N286 (båda v) föreslås att ett nytt anslag inrättas för etablering av en myndighet för energieffektivisering. Myndighetens uppgift ska vara att inom bostads- och lokalsektorn

minska elförbrukningen och användningen av fossila bränslen samt även följa energieffektiviseringen inom andra sektorer. Anslaget för år 2008 beräknas till drygt 1,5 miljarder kronor.

Vissa kompletterande uppgifter

Som tidigare redogjorts för lämnade Kommissionen mot oljeberoende förslag om att inrätta ett råd eller centrum för energieffektivisering.

Energieffektivisering i flerbostadshus

Motionen

I motion 2007/08:N350 (mp) föreslås att ett nytt anslag införs för energieffektivisering i flerbostadshus. Motionärerna framhåller att energiupprustning behöver genomföras på många äldre flerbostadshus, men även andra byggnader. Av detta skäl vill motionärerna genomföra en satsning på 20 miljarder kronor under en tioårsperiod, där staten ska förmedla räntefria lån alternativt ROT-avdrag för investeringar i flerbostadshus som ger ökad energieffektivitet. För år 2008 har 1 miljard kronor beräknats för detta anslag.

Vissa kompletterande uppgifter

I november 2007 svarade näringsminister Maud Olofsson på en fråga (fr. 2007/08:170) från Eva Sonidsson (s) om hur statsrådet avsåg att agera för att energieffektivisera i miljonprogrammets befintliga bestånd.

Statligt riskkapital för satsning på energiteknik

Motionerna

I motionerna 2007/08:N323 och 2007/08:N350 (båda mp) föreslås att ett statligt helägt riskkapitalbolag inom energiområdet inrättas. Bolaget ska öka kommersialiseringen och nyttiggörandet av tidiga insatser inom energiområdet. Investeringar ska ske i utvecklingsföretag inom energiområdet som befinner sig i de tidiga riskkapitalskedena. Motionärerna uppskattar de årliga driftskostnaderna för bolaget till inledningsvis 15 miljoner kronor. Kapitaltillförseln för investeringar bör vara 100 miljoner kronor om året under en tioårig uppbyggnadsfas, och det föreslås att 50 miljoner kronor avsätts för verksamheten år 2008, då denna beräknas kunna igångsättas först vid nästa halvårsskifte.

Vissa kompletterande uppgifter

Behovet av riskkapital på energiområdet behandlas även under avsnittet om energipolitikens inriktning. Som där redovisades har Energimyndigheten framlagt ett förslag om att inrätta ett statligt riskkapitalbolag på energiområdet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ansluter sig till de av regeringen framlagda förslagen till anslag m.m. för utgiftsområde 21 Energi.

Det har i några av de här aktuella motionerna framförts förslag om andra nivåer på anslagen än regeringen föreslagit när det gäller insatserna för energieffektivisering, bl.a. beträffande anslaget för regionala och lokala insatser för energieffektivisering m.m. (35:2) och anslaget för insatser för uthållig energianvändning (35:3). Utskottet vill med anledning av dessa motioner framhålla den klimatsatsning som regeringen avser att genomföra under perioden 2008–2010, vilken omfattar 1 miljard kronor för att utveckla klimat- och energipolitiken. Merparten av dessa resurser kanaliseras via utgiftsområde 21 Energi och rör bl.a. satsningar på energieffektivisering. Därigenom säkerställs att de åtgärder som syftar till effektivare energianvändning inom ramen för 2002 års energipolitiska program kan fortgå på samma gång som det innebär en förstärkning av insatserna. Samtidigt är det, som även påpekas i propositionen, angeläget att se över om insatserna behöver förnyas och eventuellt förstärkas. Utskottet har emellertid ingen annan uppfattning än regeringen när det gäller nivån på nämnda anslag.

I detta sammanhang vill utskottet även kort beröra anslaget för energiforskning (35:5), som tas upp i vissa motioner, och där motionärerna bl.a. framhållit behovet av insatser för att motverka oljeberoendet och satsa på forskning och utveckling av biodrivmedel. Redan i dag avsätts betydande resurser för detta ändamål inom bl.a. temaområdet Transportsektorn, och regeringen har därtill hemställt att ytterligare medel ska anslås år 2008 för att stärka demonstrationsinsatserna för andra generationens biodrivmedel. Utskottet är positivt till att regeringen tar initiativ till att se över finansieringsformerna för statens stöd till sådana anläggningar för att möjliggöra tillräckligt investeringskapital samtidigt som offentliga medel används så restriktivt och effektivt som möjligt.

Vidare har det tidigare stödet för oljekonvertering tagits upp i några av de här behandlade motionerna. Med anledning av dessa motioner vill utskottet framhålla sin uppfattning, vilken även regeringen gett uttryck för, att detta stöd inte har varit någon bra hushållning med skattebetalarnas pengar. Därtill har stödet skapat, vilket branschen själv påtalat, en ryckig och oförutsägbar värmemarknad som inte gagnar någon. Samtidigt kan utskottet konstatera att de resurser som oppositionen avsatt till stöd för oljekonverteringen näppeligen skulle förslå särskilt långt sett till den tidigare efterfrågan på stödet. Utskottet har dock inget att erinra mot förslaget i propositionen när det gäller att en del av anslaget Stöd för konvertering från direktverkande elvärme m.m. (35:10) används för att betala ut tidigare stöd för konvertering från oljeuppvärmningssystem.

Utskottet välkomnar regeringens förslag om etableringen av ett nationellt nätverk för vindbruk med den inriktning som framlagts i propositionen. För att nå det mål som ställts upp inom ramen för elcertifikatssyste-

met krävs en omfattande utbyggnad av vindkraften. Genom etablerandet av detta nätverk kan, anser utskottet, såväl utbyggnaden av vindkraften underlättas som regionala initiativ av nationell betydelse bistås.

Avslutningsvis vill utskottet, när det gäller de i motionerna framförda förslagen om att inrätta anslag för ett centrum för energieffektivisering respektive statligt riskkapital för satsning på energiteknik, även hänvisa till vad det anförts i det tidigare avsnittet om energipolitikens inriktning. Med anledning av det förslag som framförs beträffande energieffektivisering i flerbostadshus vill utskottet kort erinra om att regeringen uppdragit åt Boverket att redovisa möjliga åtgärder för att i befintliga byggnader effektivisera energianvändningen.

Sammanfattningsvis tillstyrker utskottet de av regeringen föreslagna anslagen för budgetåret 2008 inom utgiftsområde 21 Energi. Likaså tillstyrks de övriga här aktuella förslagen till riksdagsbeslut som framlagts i budgetpropositionen. Samtliga här aktuella motionsyrkanden avstyrks.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. **Energipolitikens inriktning, punkt 1 (s)**

av Thomas Östros (s), Carina Adolfsson Elgestam (s), Alf Eriksson (s), Berit Högman (s), Karin Åström (s) och Eva-Lena Jansson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08: MJ412 yrkandena 8–10, 12 och 14 samt 2007/08: N348 yrkande 7 och avslår motionerna 2007/08: MJ463 yrkande 9, 2007/08: MJ465 yrkande 22, 2007/08: N273 yrkandena 1 och 2, 2007/08: N279, 2007/08: N283, 2007/08: N286 yrkande 1, 2007/08: N320, 2007/08: N328, 2007/08: N377 yrkandena 1, 7, 8 och 10, 2007/08: N378 yrkandena 1–3 och 2007/08: N384 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Energi- och klimatpolitiken måste, enligt vår mening, verka för att garantera en fortsatt säker energiförsörjning och ge landets industri en god tillgång på el och annan energi till konkurrenskraftiga priser med låg inverkan på miljö, hälsa och klimat. Politiken måste samtidigt vara en motor i omställningen till en mer hållbar energiförsörjning och ett hållbart samhälle. Klimatförändringarna är vår tids kanske största utmaning. Problemen är globala, men varje land måste bidra efter bästa förmåga. Sverige har ett gott utgångsläge och är fortfarande ett föregångsland i energiomställningsarbetet. Vi ser därför med oro på regeringens ovilja att föra en aktiv politik på detta område. Trots att kunskap och konkreta förslag till åtgärder inte saknas präglas regeringens energi- och klimatpolitik av nedskärningar, passivitet och otydliga besked samt av en övertro på marknadens förmåga.

Vi socialdemokrater förordar en energipolitik för jobb, tillväxt, framtidstro och konkurrenskraft. Det innebär bl.a. att vi vill öka produktionen av förnybar energi, skynda på energieffektiviseringen, förbättra elmarknadens funktionssätt och genomföra särskilda insatser inom transportsektorn för

att minska oljeberoendet. Genom att satsa på ny teknik, nya lösningar, tydligare spelregler och hårdare miljökrav skapas nya arbetstillfällen samtidigt som Sverige görs mindre sårbart.

Fokus bör, anser vi, flyttas från att oupphörligt verka för att utöka energiproduktionen till hur den producerade energin faktiskt används. I likhet med vad som anförs i motion 2007/08:MJ412 (s) är det vår uppfattning att åtgärder måste vidtas för att öka energieffektiviseringen inom bostads-, trafik- och industrisektorerna. I bostadssektorn finns stora möjligheter till såväl energieffektivisering som konvertering från olja och direktverkande el till förnybara alternativ. Uppvärmning av bostäder och lokaler bör år 2020 ske i princip helt utan olja. Även inom industrin bör en stor del av uppvärmningsoljan kunna ersättas med biobränsle och fjärrvärme. Svensk industri bör även till år 2020 avsevärt kunna effektivisera och minska sin oljeanvändning för processändamål. När det gäller transportsektorns beroende av olja bör åtgärder genomföras för att få effektivare transporter, öka produktionen av förnybara drivmedel och övergå till en fordonspark som inte enbart är hänvisad till fossila bränslen.

För att påskynda arbetet med energieffektivisering bör, som framhålls i nyssnämnda motion, ett särskilt råd för energieffektivisering bildas. Bland dess arbetsuppgifter bör bl.a. ingå att utveckla sektorsmål, redovisa utvecklingen för statsmakterna och ge underlag för kontinuerligt höjda målsättningar. Vidare bör inrättas dels ett nytt investeringsprogram, dels ett nytt forskningsprogram för att minska förbrukningen och beroendet av olja. Programmen ska syfta till att förstärka forskningen, öka kunskapsutvecklingen, effektivisera transportsektorn, stimulera användandet av förnybara drivmedel och driva på energieffektiviseringsarbetet inom såväl transport- som bostads- och industrisektorerna. Därtill bör möjligheten undersökas hur kraftföretagens höga producentmarginaler kan nyttjas för att finansiera ett el- och oljekonverteringsstöd för att minska klimatpåverkan. Riksdagen bör genom ett uttalande anmoda regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad som här anförs beträffande dels energieffektivisering, dels oljeberoende. Det sagda innefattar även vad som anförs i motion 2007/08:N348 (s) om att målsättningen måste vara att bryta Sveriges oljeberoende till år 2020.

När det gäller kärnkraften, som berörs i några av de här aktuella motionerna, anser vi att denna successivt bör fasas ut ur energisystemet med hänsyn till sysselsättning och välfärd och i den takt den kan ersättas med förnybar energi och energieffektivisering. Det sagda innebär att utvecklingen måste ske på ett ansvarsfullt och kontrollerat sätt samtidigt som utbyggnaden av förnybar elproduktion måste ske fortlöpande så att såväl svensk industri som samhället i övrigt garanteras el till internationellt konkurrenskraftiga priser. Samtidigt gäller att kärnkraften för närvarande svarar för ungefär hälften av landets elproduktion; kärnkraften kommer därför

att utgöra en inte ringa del av vår elproduktion för en lång tid framöver. Vi anser inte att de här aktuella motionerna bör föranleda något uttalande i denna del.

Vi vill i detta sammanhang även framhålla att åtgärder behöver vidtas för att förbättra tillgången till riskkapital inom energisektorn i enlighet med vad som förordas i motion 2007/08:MJ412 (s). En möjlighet vore att, i enlighet med det förslag Energimyndigheten presenterat, inrätta ett statligt bolag med denna uppgift. En annan tänkbar väg vore att utveckla Industrifondens verksamhet. Regeringen bör därför åläggas att återkomma till riksdagen med förslag om hur riskkapitaltillgången inom energisektorn kan stärkas.

Med hänvisning till det anförda tillstyrks motionerna 2007/08:MJ412 (s) och 2007/08:N348 (s) i här berörda delar. Det ovan sagda ligger även väl i linje med vad som anförs i motionerna 2007/08:N320 (s) och 2007/08:N328 (s) om behovet för svensk industri av långsiktighet och stabila villkor inom energipolitiken, varför de kan anses tillgodosedda, och de avstyrks följaktligen. Övriga här aktuella motionsyrkanden avstyrks.

2. Energipolitikens inriktning, punkt 1 (v)

av Kent Persson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:N286 yrkande 1, 2007/08:N377 yrkandena 1, 7, 8 och 10 samt 2007/08:N378 yrkandena 1–3 och avslår motionerna 2007/08:MJ412 yrkandena 8–10, 12 och 14, 2007/08:MJ463 yrkande 9, 2007/08:MJ465 yrkande 22, 2007/08:N273 yrkandena 1 och 2, 2007/08:N279, 2007/08:N283, 2007/08:N320, 2007/08:N328, 2007/08:N348 yrkande 7 och 2007/08:N384 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Enligt min uppfattning måste energipolitiken syfta till att bygga ett rättvist, tryggt och långsiktigt hållbart energisystem som bejakar de strukturomställningar som måste göras för att klara klimatmålen, minska utsläppen av växthusgaser, förbättra miljön och bygga ett socialt och ekonomiskt bärkraftigt samhälle. Det sagda innebär att en genomgripande omställning av energisystemet måste genomföras som går ut på att kärnkraften och de fossila energislagen fasas ut och ersätts med förnybara energislag och en ökad grad av energieffektivisering. Den av regeringen förda politiken saknar dock både ambition och konkreta målsättningar när det gäller energiområdet, något som återspeglas i den budgetproposition som nu förelagts

riksdagen. Energieffektiviseringsarbetet måste, enligt min mening, intensifieras genom att konkreta mål och handlingsplaner upprättas. Jag anser därför, i enlighet med vad som anförs i motion 2007/08:N377 (v), att tydliga mål bör fastställas för dels en minskad förbrukning av el och fossila bränslen, dels en ökad förnybar elproduktion.

När det gäller energieffektivisering bör målsättningen vara att till år 2020 minska förbrukningen av elen med 30 % och av den fossila energin med 35 %. För att lyckas med detta inom bostads- och servicesektorn krävs, som anförs i motion 2007/08:N286 (v), en kraftfull satsning på energieffektivisering, konvertering från oljepannor och direktverkande eluppvärmning, ändrade byggnormer, en utbyggnad av fjärrvärme baserad på biobränsle och en ökad användning av energisnåla apparater, utbildning m.m. Motsvarande målsättning för energieffektiviseringsarbetet måste även finnas för industrin. Regeringen bör därför uppdraga åt Energimyndigheten att skyndsamt utreda förutsättningarna för att inom industrin minska elförbrukningen och användningen av fossila bränslen med 25–40 % till år 2020 samt föreslå åtgärder som möjliggör en sådan målsättning. För att tydliggöra ansvaret för energieffektivisering förordar jag också att ett centrum för energieffektivisering inrättas. I dag fördelas ansvaret för denna fråga på flera olika myndigheter och institutioner. Genom att inrätta en särskild programmyndighet för energieffektivisering kan denna uppgift förtydligas och effektiviseras. Vänsterpartiet har i motioner framlagt ett sådant förslag. Mot bakgrund av att förslaget omfattar resurser för att inrätta en sådan programmyndighet år 2008 hanteras förslaget i kommande avsnitt om anslag m.m.

Som framhållits i det föregående måste även ambitionen höjas när det gäller den förnybara elproduktionen. Framför allt bör vindkraften och den bioenergibaserade kraftvärmens kunna byggas ut. Jag ställer mig därför bakom kravet i motion 2007/08:N377 (v) om att mål bör sättas upp som innebär att såväl vindkraften som den bioenergibaserade kraftvärmens bör ge vardera minst 15 TWh el år 2020. Ansvaret för denna utbyggnad bör delvis tas av existerande elproduktionsföretag i relation till deras totala elproduktion i Sverige.

Vidare är det min bestämda uppfattning att kärnkraftsavvecklingen måste fullföljas. Kvarvarande reaktorer bör avvecklas i en jämn takt, och kärnkraften bör vara urfasad ur det svenska energisystemet senast år 2025. En sådan urfasning möjliggörs genom en kraftig satsning på energieffektivisering och en utbyggnad av den förnybara elproduktionen, företrädesvis vindkraft och bioenergi, i linje med vad som nyss anförts. I likhet med vad som förordas i motion 2007/08:N378 (v) anser jag följaktligen att regeringen bör anmodas att tillsätta en utredning rörande den fortsatta kärnkrafts-avvecklingen. I uppdraget bör ingå att dels utreda förutsättningarna för och konsekvenserna av att snarast ta en reaktor ur drift, dels klarlägga hur kvarvarande reaktorer kan tas ur drift fram till år 2025. Riksdagen bör i detta

sammanhang även tydliggöra för regeringen att inga uppdateringar för att öka livslängden eller effekthöjningar av kvarvarande reaktorer får genomföras.

Beträffande behovet av riskkapital inom energisektorn, som berörs i en av de här aktuella motionerna, vill jag framhålla att det är angeläget att Sverige även framgent är med och utvecklar ny teknik inom energi- och miljöområdet. Mot denna bakgrund har Vänsterpartiet förordat att en investerings- och riskkapitalfond etableras genom att en del av den vinst Vattenfall AB gör och som tillfaller statskassan reserveras för en sådan fond. Jag återkommer till denna fråga i avsnittet om Vattenfall AB.

Med hänvisning till det anförda tillstyrks nämnda motioner i aktuella delar. Det här sagda ligger delvis i linje med vad som anføres i motionerna 2007/08: MJ412 (s), 2007/08: N348 (s), 2007/08: MJ463 (mp) och 2007/08: N384 (mp) som mot denna bakgrund kan avstyrkas. Även övriga här behandlade motionsyrkanden avstyrks.

3. Energipolitikens inriktning, punkt 1 (mp)

av Per Bolund (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08: MJ463 yrkande 9, 2007/08: MJ465 yrkande 22 och 2007/08: N384 yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna 2007/08: MJ412 yrkandena 8–10, 12 och 14, 2007/08: N273 yrkandena 1 och 2, 2007/08: N279, 2007/08: N283, 2007/08: N286 yrkande 1, 2007/08: N320, 2007/08: N328, 2007/08: N348 yrkande 7, 2007/08: N377 yrkandena 1, 7, 8 och 10 samt 2007/08: N378 yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Klimatomställningen utgör i dag en av de största utmaningarna samhället står inför. Effekterna av fortsatta utsläpp av klimatgaser som användningen av fossila bränslen i form av kol, olja och naturgas ger upphov till är redan synligt skrämmande och kommer att få fullständigt ohållbara följder inom en snar framtid om inte omedelbara och omvälvande åtgärder vidtas. Mot denna bakgrund står det klart att energisystemet i Sverige måste genomgå en genomgripande omställning till produktion av el och annan energi baserad på förnybara energilag samt en mer effektiv användning av den energi som nyttjas.

Arbetet med att bryta oljeberoendet är i detta avseende av avgörande betydelse. Sveriges beroende av olja och andra fossila bränslen både bör och kan brytas till år 2020. För att åstadkomma detta måste satsningar

genomföras på såväl moderna miljöbränslen som ett effektivare resande. Oljekommissionen som den tidigare regeringen tillsatte har, som i det föregående redovisats, framlagt ett antal förslag i syfte att bryta landets oljeberoende till år 2020. Efter att de förslag som Oljekommissionen presenterat nu remissbehandlats är det viktigt att gå vidare till genomförandefasen. I likhet med vad som anförs i motion 2007/08:N384 (mp) anser jag att det är angeläget att riksdagen framhåller vikten av att Oljekommissionens förslag till åtgärder genomförs. Samtidigt måste det framhållas att dessa förslag inte är tillräckliga utan att riksdagen även bör begära att regeringen lägger fram ytterligare förslag till åtgärder för att minska oljeberoendet. Riksdagen bör genom ett uttalande tydliggöra detta för regeringen.

Att kärnkraften skulle vara en metod att minska koldioxidutsläppen med tar jag bestämt avstånd ifrån. Då kärnkraften är en farlig och icke förnybar energikälla bör den avvecklas så snabbt som möjligt. Enligt min bedömning kan en avveckling genomföras på tio tolv år samtidigt som koldioxidutsläppen minskar. Hälften av kärnkraften kan ersättas genom effektivisering och resterande del kan ersättas med vindkraft, bioenergi och solvärme. Jag motsätter mig även planerade effekthöjningar i kvarvarande reaktorer då detta bl.a. leder till ökat beroende av kärnkraft, mer avfall och allvarligare olycksrisker. Avvecklingen bör ske genom skärpta säkerhetskrav och höjd skatt på kärnkraft och genom att kärnkraften får bära alla sina kostnader, inklusive försäkringskostnader. Riksdagen bör, mot bakgrund av vad som här anförs och i enlighet med vad som förordas i motion 2007/08: MJ463 (mp), genom ett uttalande klargöra sin inställning att kärnkraften är farlig, olämplig och ineffektiv för att minska utsläppen av växthusgaser.

För att ställa om Sveriges energiproduktion krävs fortsatt stora satsningar på förnybara energikällor. Utbyggnaden av vindkraften måste öka liksom forskningen om andra förnybara energikällor. För att öka takten i utbyggnaden av förnybar elproduktion bör ett fast pris på el införas för nya producenter av förnybar el i likhet med vad som tillämpas i Tyskland. En del i arbetet med att öka inslaget av förnybara energislag är att, som tas upp i motion 2007/08: MJ465 (mp), verka för en ökad användning av biogas. För att möjliggöra detta bör ett nationellt mål för produktion av biogas fastställas till 5 TWh biogas år 2015. Regeringen bör anmodas att återkomma med ett sådant förslag.

Jag delar vidare uppfattningen som framförs i motion 2007/08: MJ412 (s) om att tillgången på riskkapital inom energisektorn måste förbättras. Miljöpartiet har i sitt budgetförslag förordat inrättandet av ett statligt riskkapitalbolag på energiområdet. Syftet är att öka kommersialiseringen och nyttiggörandet av tidiga insatser inom energiområdet, vilket ska leda till snabbare och bredare implementering av energi- och miljöteknik. Ett riksdagsuttalande med anledning av nämnda motion kan därmed här undvaras.

Med hänvisning till det anförda tillstyrks motionerna 2007/08: MJ463 (mp), 2007/08: MJ465 (mp) och 2007/08: N384 (mp) i aktuella delar. Övriga här behandlade motionsyrkanden avstyrks.

4. Vattenfall AB, punkt 2 (s)

av Thomas Östros (s), Carina Adolfsson Elgestam (s), Alf Eriksson (s), Berit Högman (s), Karin Åström (s) och Eva-Lena Jansson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:MJ412 yrkandena 5 och 6 samt 2007/08:N348 yrkande 6 och avslår motionerna 2007/08:N287 yrkandena 8–10, 2007/08:N305 och 2007/08:N392 yrkandena 1–5.

Ställningstagande

Enligt de energipolitiska riktlinjer som riksdagen fastställt ska Vattenfall AB, inom ramen för kravet på affärsmässighet, bidra till en svensk elförsörjning som är ekologiskt och ekonomiskt uthållig och som ger svensk industri och samhället i övrigt el till konkurrenskraftiga priser. Vattenfall är således ett viktigt instrument när det gäller såväl att ställa om det svenska energisystemet till att bli långsiktigt hållbart som att garantera att både företag och andra kunder i Sverige erbjuds el till internationellt konkurrenskraftiga villkor. För att möjliggöra detta krävs en aktiv och tydlig ägarstyrning av bolaget. Vattenfall har, i dialog med den tidigare socialdemokratiska regeringen, fastställt ambitionen att öka elproduktionen från förnybara energikällor med 10 TWh fram till år 2016, varav merparten inom vindkraft. Enligt vår mening bör emellertid nu ytterligare steg tas. Sålunda bör regeringen verka för att ytterligare höja Vattenfalls målsättning när det gäller förnybar elproduktion. Samtidigt bör Vattenfall ta ett större ansvar när det gäller investeringar i förnybar energiteknik och i pilot- och demonstrationsanläggningar samt för effektivare elöverföring. Vi delar således den uppfattning som framförs i motionerna 2007/08:MJ412 (s) och 2007/08:N348 (s) om att riksdagen bör anmoda regeringen att verka för att Vattenfall ska ha en ledande roll i energiomställningen i Sverige. Därtill anser vi, i likhet med vad som framhålls i nyssnämnda motioner, att Vattenfall kan vara en strategisk partner till basindustrin och bör, på kommersiella grunder och utan att det står i konflikt med konkurrensreglerna, kunna erbjuda sina industrikunder Europas lägsta energipriser.

Med hänvisning till det anförda tillstyrks nämnda motioner i aktuella delar. Det sagda ligger väl i linje med vad som anförs i motion 2007/08:N305 (s) om Vattenfalls roll i energipolitiken, vilken genom förordat riksdagsuttalande kan anses tillgodosedd, varför den kan avstyrkas. Övriga här behandlade motionsyrkanden avstyrks.

5. Vattenfall AB, punkt 2 (v)

av Kent Persson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:N287 yrkandena 8–10 och avslår motionerna 2007/08: MJ412 yrkandena 5 och 6, 2007/08: N305, 2007/08: N348 yrkande 6 och 2007/08: N392 yrkandena 1–5.

Ställningstagande

Det är min uppfattning att Vattenfall AB bör vara ledande såväl nationellt som internationellt när det gäller investeringar i förnybar energi. Vattenfall ska, enligt de energipolitiska riktlinjer som riksdagen fastställt, bidra till en svensk elförsörjning som är ekologiskt och ekonomiskt uthållig och som ger svensk industri och samhället i övrigt el till konkurrenskraftiga priser. Genom den ändring av företagens bolagsordning som genomfördes våren 2005 tydliggjordes Vattenfalls ansvar ytterligare när det gäller att bidra till omställningen till ett ekonomiskt och ekologiskt hållbart energisystem. I likhet med vad som anförs i motion 2007/08: N287 (v) anser jag emellertid att Vattenfalls insatser för energiomställningen måste öka betydligt – såväl i Sverige som i andra länder. Enligt min uppfattning behövs därför tydliga politiska riktlinjer. Dessa riktlinjer skulle bl.a. innebära att de stora investeringar som Vattenfall gör i brunkolsbrytning, fossila kraftverk och kärnkraftverk tvingas minska samtidigt som bolagets investeringar i förnybar energi måste öka. Därtill bör riktlinjerna omfatta att Vattenfalls verksamhet utomlands ska drivas på ett ekologiskt och socialt ansvarsfullt sätt. Regeringen bör tillse att bolagets verksamhet ändras i riktning mot vad som här anförs.

För att höja tempot i energiomställningsarbetet menar jag dessutom att regeringen bör anmodas att utreda förutsättningarna för att avsätta en del av den vinst som Vattenfall gör och som tillfaller statskassan till en fond för utveckling av förnybara energikällor och energieffektivisering. Inriktningen bör vara forskning, utveckling och kommersialisering av energi- och miljöteknik och även innefatta investeringskapital. En rimlig nivå att tillföra en sådan fond vore, enligt min bedömning, en andel i storleksordningen 10 % av den vinst som tillförs statskassan.

Riksdagen bör genom ett uttalande ställa sig bakom vad jag här har anfört. Därmed tillstyrks nämnda motion i berörda delar, medan övriga här aktuella motionsyrkanden avstyrks.

6. Vattenfall AB, punkt 2 (mp)

av Per Bolund (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:N392 yrkandena 1–5 och avslår motionerna 2007/08:MJ412 yrkandena 5 och 6, 2007/08:N287 yrkandena 8–10, 2007/08:N305 och 2007/08:N348 yrkande 6.

Ställningstagande

Enligt min uppfattning borde ett grundläggande rättesnöre för Vattenfalls affärsverksamhet och statsmakernas styrning av bolaget vara att verksamheten är i överensstämmelse med de riktlinjer för miljö- och energipolitiken som riksdagen fastställt. Detta är dessvärre inte fallet i dag. Företagets elproduktion bygger i hög utsträckning på fossila bränslen, samtidigt som förnybara energislag såsom vindkraft, biobränsle och avfall står för en försvinnande liten andel. Det är således uppenbart att Vattenfalls verksamhet strider mot den klimatpolitik som antagits av Sveriges riksdag. I likhet med vad som anförs i motion 2007/08:N392 (mp) anser jag att regeringen måste vidta åtgärder för att tillse att Vattenfalls verksamhet är i överensstämmelse med såväl de miljömål som riksdagen fastställt som de svenska internationella åtagandena på miljöområdet. En del i detta är att bolaget bör avveckla användningen av brun- och stenkol i Tyskland och Polen; regeringen bör verka för att Vattenfall tar fram en plan för en fullständig avveckling av denna verksamhet till år 2020. Vidare bör Vattenfall åläggas att redovisa en plan för hur bolaget ska medverka till att målen i EU:s energiplan uppnås. För att ytterligare tydliggöra Vattenfalls ansvar inom miljö- och energipolitiken bör bolaget dessutom få tydliga årliga mål för reduktion av koldioxidutsläppen.

I detta sammanhang bör även framhållas att det är oerhört väsentligt att Vattenfall, som ett helägt statligt bolag, inte driver en egen agenda på den internationella arenan som står i strid med den linje som Sverige företräder. Det är oroväckande att företaget genom politisk lobbyverksamhet försöker påverka beslut inom bl.a. EU. De resurser som Vattenfall spenderar på att försöka påverka politikens utformning bör därför hållas på en låg nivå, och de ska på ett tydligt sätt särredovisas.

Riksdagen bör genom ett uttalande ställa sig bakom vad jag här anfört. Därmed tillstyrks nämnda motion, medan övriga motioner avstyrks i berörda delar.

7. Sydlänken mellan Närke och Skåne, punkt 3 (v)

av Kent Persson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:N375 och avslår motionerna 2007/08:N242, 2007/08:N304, 2007/08:N360 och 2007/08:N374.

Ställningstagande

Jag delar den grundläggande uppfattningen att det inte är en uppgift för riksdagen att fastställa vilka tekniska lösningar som ska användas vid byggandet av Sydlänken. Samtidigt måste konstateras att Sverige är inne i ett teknikskifte inom energisektorn som betyder att ny energiteknik både bör och kommer att få en alltmer framträdande plats. Den nya tekniken kan även bidra till en säkrare infrastruktur samtidigt som det kan ha stor betydelse för näringslivets utveckling i Sverige. Traditionellt sett har Sverige alltid legat i framkant vad gäller avancerad kraftöverföring. På samma gång har staten som kvalificerad beställare av ny teknik historiskt sett haft stor betydelse för näringslivets utveckling. Regeringen bör därför anmodas att, på tillrädligt sätt, verka för att ansvariga myndigheter och statliga företag påtar sig rollen som kvalificerade och tidiga beställare av nästa generations teknik.

Med hänvisning till det anförda tillstyrks motion 2007/08:N375 (v). Övriga här aktuella motioner avstyrks.

8. Svenska kraftnäts investeringsplan, punkt 4 (mp)

av Per Bolund (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner förslaget till investeringsplan för Affärsverket svenska kraftnät för perioden 2008–2010 med undantag för likströmskabeln mellan Sverige och Finland. Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2007/08:1 utgiftsområde 21 punkt 11.

Ställningstagande

Regeringen har begärt riksdagens godkännande av Svenska kraftnäts investeringsplan för perioden 2008–2010. En stor del av de planerade investeringskostnaderna under perioden avser byggandet av en ny likströmsförbin-

delse mellan Sverige och Finland. Av de planerade investeringarna om ca 4,2 miljarder kronor under nämnda period svarar likströmskabeln för 1,3 miljarder kronor, dvs. drygt 30 %. Miljöpartiet har i tidigare sammanhang argumenterat för att denna kabel inte behövs för att uppfylla några svenska behov, utan investeringen kan i första hand ses som en subvention till finsk kärnkraft. Kabeln är nära sammankopplad med den finländska utbyggnaden av kärnkraften. Jag vidhåller denna uppfattning och vill samtidigt framhålla att det vore bättre om dessa resurser används till att bygga ut bio- och vindkraften i Sverige.

Mot denna bakgrund bör riksdagen godkänna Svenska kraftnäts investeringsplan för åren 2008–2010 med undantag för den del som rör byggandet av en likströmskabel mellan Sverige och Finland (Fenno-Skan 2). Med hänvisning till det anförda tillstyrks propositionen delvis i denna del.

9. Lagen om effektreserv, punkt 6 (s)

av Thomas Östros (s), Carina Adolfsson Elgestam (s), Alf Eriksson (s), Berit Högman (s), Karin Åström (s) och Eva-Lena Jansson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen (2003:436) om effektreserv enligt bilaga 5 samt tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:Fi277 yrkande 110 och 2007/08:N348 yrkandena 1 och 2 samt bifaller delvis proposition 2007/08:1 utgiftsområde 21 punkt 1.

Ställningstagande

Vi motsätter oss regeringens förslag att förlänga giltighetstiden för lagen om effektreserv till år 2011. Utgångspunkten måste vara att det är kraftbolagen själva som ska upprätthålla effekten även under kalla vinterdagar. En frivillig avreglerad modell för effektreserven i enlighet med vad regeringen förordat är således inte tillräcklig. Enligt vår uppfattning försvagar en förlängning av lagen till år 2011 incitamenten till en långsiktig marknadslösning. Regeringen bör därför, i enlighet med vad som förordas i motionerna 2007/08:Fi277 och 2007/08:N348 (båda s), anmodas att omedelbart tillsätta en snabbutredning med uppgift att föreslå hur kraftföretagen kan förmås ta ett större ansvar för effektreserven. Ambitionen bör enligt vår mening vara att det nya systemet träder i kraft redan våren 2009. I avvaktan på att ett sådant förslag tas fram bör giltighetstiden för nuvarande lag förlängas till den 28 februari 2009.

Med hänvisning till det anförda tillstyrks nämnda motioner i berörda delar.

10. Lagen om effektreserv, punkt 6 – motiveringen (mp)

av Per Bolund (mp).

Ställningstagande

Behovet av en effektreserv kan härledas till det faktum att elmarknaden inte fungerar tillfredsställande. Dagens elmarknad bidrar till att elproducenterna inte kan finansiera en kapacitetsutbyggnad, vilket gör att effektbristsituationer uppkommer. Som jag i tidigare sammanhang framhållit är det min och Miljöpartiets uppfattning att elmarknaden är i behov av en genomgripande reform, i vilket bl.a. inbegrips att marknaden måste utformas så att konsumenterna kan handla el momentant, utan onödiga mellanhänder. Av denna anledning måste lagen om effektreserv betraktas som en nödlösning i väntan på en fundamental reform av elmarknaden, något som företrädare för Miljöpartiet även gav uttryck för redan vid lagens införande.

Med det anförda tillstyrks regeringens förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen om effektreserv. Samtidigt avstyrks här aktuella motioner i berörda delar.

Särskilda yttranden

1. Anslag m.m. inom utgiftsområde 21 Energi, punkt 7 (s)

Thomas Östros (s), Carina Adolfsson Elgestam (s), Alf Eriksson (s), Berit Högman (s), Karin Åström (s) och Eva-Lena Jansson (s) anför:

Vi socialdemokrater har i partimotion 2007/08:Fi277 Sverige tjänar på rättvisa redogjort för vår syn på politikens inriktning. Vår politik grundar sig på uppfattningen att orättvisor inte är produktiva. Vi anser således att den politik som regeringen driver – med fokus på skattesänkningar för välbeställda som finansieras med sämre trygghet för vanliga löntagare – endast leder till ökade klyftor i samhället, och den är varken bra för tillväxten eller sysselsättningen. Även om det för tillfället går bra för Sverige, ekonomiskt sett, har regeringens politik visat sig verkningslös på en rad områden. Samtidigt har många, inte minst de äldre, inte alls fått del av de goda tiderna. Vi menar att det är viktigt att tillvarata de möjligheter som högkonjunkturen ger för att bl.a. bryta långtidsarbetslösheten och investera i Sveriges framtida konkurrenskraft.

Våra förslag inriktas på fem strategiska områden. Endast genom att genomföra offensiva satsningar inom dessa områden anser vi att Sverige kan stå rustat inför framtiden. Följaktligen förordar vi, för det första, en offensiv för fler jobb vilken inbegriper olika åtgärder för att skapa mer konkurrenskraftiga företag, underlätta tillkomsten av fler arbeten och bryta långtidsarbetslösheten. Vidare föreslår vi en rad åtgärder för att Sverige ska ta täten i arbetet mot klimathotet och gå före i arbetet med att ställa om energisystemet till att bli mer långsiktigt hållbart. För det tredje vill vi ha en kunskapsskola för alla som bejakar ungas rätt till kunskap och trygghet. I detta inbegrips bl.a. en kunskapsgaranti till alla elever i skolan, lärarledd läxläsning och satsningar på komvux. Vi vill, för det fjärde, investera i en välfärd av hög kvalitet och förordar satsningar på bl.a. psykiatrin, äldreomsorgen, rättsväsendet och pensionärerna. För det femte menar vi att skatterna måste bli mer rättvisa, varför vi bl.a. vill sänka skatten för pensionärerna samtidigt som vi avvisar regeringens avskaffande av förmögenhetsskatten och förslag till ny fastighetsskatt.

Majoriteten i riksdagen – bestående av företrädare för Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna – har emellertid genom beslut den 21 november 2007 fastställt andra ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena i den statliga budgeten och gjort en annan beräkning av statens inkomster år 2008 än vad som skulle bli fallet med våra förslag. Då vårt budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket kan inte någon eller några delar brytas ut och behandlas isolerat. Eftersom riksdagsmajoriteten i första steget av budgetprocessen gett budgetpolitiken

en helt annan inriktning än den vi önskat, avstår vi från att delta i utskottets beslut avseende punkten 7 om anslag m.m. inom utgiftsområde 21 Energi.

När det gäller det här aktuella utgiftsområdet, 21 Energi, innebär vår föreslagna ram en ökning med 188 miljoner kronor för år 2008 i förhållande till regeringens förslag. Inriktningen av den energipolitik vi vill driva och de åtgärder vi vill vidta framgår bl.a. av motionerna 2007/08: MJ412 och 2007/08:N348 (båda s). De principiella uppfattningar vi har framgår även av de reservationer vi gjort i detta betänkande, bl.a. under momenten Energipolitikens inriktning och Vattenfall AB.

Våra förslag till anslag på området bottnar i en övertygelse om att Sverige måste ta täten när det gäller att möta klimathoten och agera som ett föregångsland i arbetet med att ställa om energisystemet till att bli långsiktigt hållbart. För att värna vårt klimat och säkerställa den svenska energiförsörjningen vill vi bryta Sveriges oljeberoende till år 2020. Som ett led i arbetet med att bryta oljeberoendet vill vi införa dels ett nytt investeringsprogram, dels ett nytt forskningsprogram. Investeringsprogrammet mot oljeberoendet bör utformas på liknande sätt som klimatinvesteringsprogrammen, där kommuner, näringsliv och organisationer tillsammans kan få statligt stöd för investeringar och lokala lösningar. Forskningsprogrammet mot oljeberoendet ska förstärka de nuvarande forskningsinsatserna på energiområdet och påskynda framtagandet av förnybara och energieffektiva lösningar. Tillsammans kan de båda programmen stärka forskningen, öka kunskapsutvecklingen, stimulera användningen av förnybara drivmedel och driva på energieffektiviseringsarbetet inom såväl transport- som bostads- och industrisektorerna. För att realisera dessa förslag har Socialdemokraterna i tidigare nämnda motioner förordat höjda anslag för år 2009 med ca 1 miljard kronor och för år 2010 med ca 1,5 miljarder kronor. Som en följd av de utökade anslag som Socialdemokraterna föreslagit på detta område har även framlagts förslag om utökade bemyndiganden.

Vidare är vi kritiska till att regeringen avskaffar det oljekonverteringsstöd som den tidigare socialdemokratiska regeringen införde. Som framgår av de motioner utskottet har haft att ta ställning till är detta en kritik som även delas av ledamöter i Moderata samlingspartiet och Kristdemokraterna. Stödet till oljekonvertering visade sig vara mycket framgångsrikt, men tyvärr valde den borgerliga regeringen att avbryta åtgärden i förtid. Till skillnad från regeringen vill vi tillföra ytterligare resurser för dessa insatser. För år 2008 har Socialdemokraterna därför förordat att ytterligare 100 miljoner kronor ska tillföras anslaget Stöd för konvertering från direktverkande elvärme m.m. (35:10).

Vi vill i förhållande till regeringen dessutom satsa ytterligare resurser på energieffektivisering, inklusive rådgivning, utbildning och information. Socialdemokraterna tog i regeringsställning en rad initiativ för att skynda på energieffektiviseringen. Det krävs dock ytterligare åtgärder och resurser för att hålla en fortsatt hög fart i detta arbete. Fler hushåll och företag bör,

anser vi, få hjälp med att minska sin energiförbrukning. Mot denna bakgrund har vi för år 2008 anslagit 88 miljoner kronor mer än regeringen till anslaget Regionala och lokala insatser för energieffektivisering m.m. (35:2). Under åren 2009 och 2010 vill vi därtill successivt göra ytterligare kraftfulla höjningar av nämnda anslag i förhållande till regeringen.

2. Anslag m.m. inom utgiftsområde 21 Energi, punkt 7 (v)

Kent Persson (v) anför:

Vi inom Vänsterpartiet vill stärka solidariteten och sammanhållningen i samhället. För att uppnå detta krävs en politik som omfördelar från förmögna till fattiga, satsar på välfärden och gör långsiktiga investeringar för ett hållbart samhälle. Vänsterpartiet har i budgetmotionen 2007/08:Fi276 Fler i arbete – fler vägar framåt lagt fram en rad förslag med denna inriktning. Det innebär bl.a. att vi vill införa mer progressiva skatter och genomföra satsningar som ger människor möjlighet att växa, arbeta och förkovra sig, i stället för att tryckas ned eller misstänkliggöras. Den största orättvisan i Sverige är fortfarande arbetslösheten, och det finns ett konkret behov av att satsa på utbildning, en aktiv arbetsmarknadspolitik och rehabilitering. Vidare måste människor kunna känna sig trygga i vardagen. Därför behövs en god ersättning om man drabbas av sjukdom eller arbetslöshet. Vår politik bottnar även i insikten att jämställdhet endast kan uppnås genom att makt och resurser omfördelas från män till kvinnor. Vänsterpartiet anser även att välfärdssektorn ska få växa, och vi vill genomföra kraftfulla satsningar för att få fler anställda inom denna sektor. Klimathotet tar vi på yttersta allvar, och vi vill därför vidta en rad åtgärder för att minska utsläppen både i luften och i havet, samtidigt som vi satsar på förnybar energi. Därutöver vill vi bl.a. förbättra den ekonomiska situationen för såväl pensionärer som studenter. Sammantaget visar Vänsterpartiets budgetalternativ, i kontrast till regeringens, hur de gemensamma resurserna kan användas bättre – mer rättvist och mer framtidsinriktat – och våra förslag skulle, anser jag, leda till fler i arbete och samtidigt skapa fler vägar framåt.

En majoritet i riksdagen – bestående av företrädare för Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna – har emellertid genom beslut den 21 november 2007 fastställt andra ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena i den statliga budgeten och gjort en annan beräkning av statens inkomster år 2008 än vad som skulle bli fallet med Vänsterpartiets förslag. När riksdagens majoritet nu fattat rambeslut om en annan inriktning av den ekonomiska politiken än den som Vänsterpartiet presenterat, deltar jag inte i beslutet om fördelning av anslag inom utgiftsområde 21 Energi och presenterar inte heller något formellt motförslag till utskottsbehandling.

Som framgår av vårt budgetförslag vill Vänsterpartiet kraftigt öka resurserna inom energiområdet under den kommande treårsperioden i förhållande till regeringen. Sammantaget innebar vårt budgetalternativ att

utgiftsområde 21 Energi skulle tillföras ytterligare drygt 3,8 miljarder kronor under perioden 2008–2010. För år 2008 har vi, vilket framgår av motion 2007/08:N376 (v), föreslagit en ökning av ramen för detta utgiftsområde med 500 miljoner kronor i förhållande till förslaget i budgetpropositionen. I centrum för våra prioriteringar står såväl energieffektivisering som energiforskning.

I likhet med vad som tidigare framhållits i detta betänkande vill Vänsterpartiet inrätta ett särskilt centrum för energieffektivisering. Detta förslag emanerar från uppfattningen att ansvaret för dessa insatser bör koncentreras till en myndighet och inte, som nu, vara utspritt på olika aktörer. En huvuduppgift för den nya myndigheten skulle vara att ansvara för energibesparingarna i bostadssektorn, men även att verka inom transport- och industrisektorerna. I linje med denna uppfattning har Vänsterpartiet förordat att resurserna för energieffektivisering samlas under ett anslag, vilket innebär att medel överförs från andra anslag. Sammantaget innebär förslaget att drygt 1,5 miljarder kronor skulle tillföras detta nya anslag år 2008, vilket sammanfattningsvis betyder att vi för nästa budgetår ville anslå 300 miljoner kronor mer än regeringen för energieffektivisering.

Därtill vill Vänsterpartiet öka resurserna till energiforskning. Det finns ett stort behov av att utveckla hållbara energisystem, produkter och tjänster för energieffektivisering samt drivmedels- och kraftproduktion baserade på hållbara resurser såsom biomassa, vind och sol. Samtidigt måste framhållas att det för små och internationellt beroende länder som Sverige är nödvändigt att fokusera insatserna till ett antal strategiska områden där behoven tidigt gör sig gällande och där de kommersiella förutsättningarna är goda. Ett sådant område är energieffektivisering dels i bostäder, dels i industriprocesser. Miljöteknik på dessa områden är en expanderande tillväxt- och affärssektor med en växande global efterfrågan. Ett annat område där det finns trängande behov av ytterligare resurser är forskning, utveckling och demonstration kring förnybara drivmedel. Därför bör ytterligare medel tillskjutas inom forskningsområdet biodrivmedel. Vänsterpartiet har, mot denna bakgrund, för år 2008 förordat höjda anslag för energiforskning med 200 miljoner kronor, med fokus på energieffektivisering och biodrivmedel, i förhållande till det förslag som framlagts i budgetpropositionen.

3. Anslag m.m. inom utgiftsområde 21 Energi, punkt 7 (mp)

Per Bolund (mp) anför:

Miljöpartiet har presenterat sitt alternativ till ekonomisk politik och budgetpolitik i partimotion 2007/08:Fi278 och tillhörande kommittémotioner.

Inom Miljöpartiet är vi starkt kritiska till regeringens politik och avvisar följaktligen stora delar av den politik som förs och de förslag som regeringen presenterat. I budgetpropositionen för nästa år presenteras nya besparingar för de sämst ställda tillsammans med ytterligare skattesänkningar. Möjligheten för deltidsarbetslösa att få arbetslöshetsersättning minskas och

ersättningen för långtidssjuka försämras. Sammantaget innebär regeringens första år vid makten att de grupper som har det allra sämst ställt fått en ännu svårare ekonomisk situation. Vi miljöpartister tror, till skillnad från regeringen, inte att de arbetslösa är lata eller att de sjuka fuskar. Vår grundsyn är att människor vill vara med och delta. Människor som står utanför arbetsmarknaden behöver stöd, kompletterade utbildning och omskolning för att komma tillbaka. Sjuka människor behöver rehabilitering, vård och omsorg för att återigen kunna kliva in på arbetsmarknaden. I vårt budgetalternativ presenteras bl.a. förslag för att få en bättre fungerande arbetsmarknad och förbättrade möjligheter till utbildning samt förslag som lyfter upp entreprenörens och företagarens roll i skapandet av nya jobb.

Regeringspartierna är, kan det konstateras, nu yrvakna av det stora engagemanget i klimat-, miljö- och energifrågorna, och de första stapplande stegen till en borgerlig klimatpolitik har tagits. Miljöpartiet välkomnar det nyväckta engagemanget och avvaktar nu förslag på strategier, åtgärder och handlingsplaner. De förslag som presenteras i årets budgetproposition är emellertid fullständigt otillräckliga. Höjningen av koldioxidskatten motverkas av höjda reseavdrag och klimatmiljarden motverkas av större besparingar på andra klimat- och energirelaterade områden.

Sammantaget innebär våra förslag till ekonomisk politik bättre villkor för de sämst ställda, en effektiv och kraftfull klimatpolitik för att ställa om Sverige till ett hållbart och modernt samhälle, solidaritet med världens alla människor och ett stort mått av ansvar för framtida generationer.

En riksdagsmajoritet – bestående av företrädare för Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna – har emellertid genom beslut den 21 november 2007 fastställt andra ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena i den statliga budgeten och gjort en annan beräkning av statens inkomster år 2008 än vad som skulle bli fallet med vårt förslag. Genom det beslutet har de också avstyrkt Miljöpartiets förslag till utgiftsramar och beräkningar av inkomster och därmed förutsättningarna för vårt budgetförslag. Av denna anledning tar jag inte del i beslutet om anslag inom utgiftsområde 21 Energi. I stället väljer jag här att i ett särskilt yttrande redogöra för huvuddragen i våra prioriteringar – som även framgår av Miljöpartiets motion 2007/08:N350 – vilka jag menar skulle resultera i en mer effektiv och ansvarsfull energi- och klimatpolitik.

Som framgår av vårt budgetförslag har Miljöpartiet förordat kraftigt ökade anslag inom energiområdet under den kommande treårsperioden i förhållande till regeringen, närmare bestämt en ökning med totalt 8,9 miljarder kronor varav drygt 1,6 miljarder kronor under år 2008.

Miljöpartiets förslag omfattar bl.a. en satsning på offentlig teknikupphandling om 175 miljoner kronor under tre år, varav 25 miljoner kronor under år 2008. Förslaget bottnar i övertygelsen om att det krävs en aktiv marknadspåverkan för att energieffektivisering ska kunna äga rum och ener-

giefteffektivare produkter ska komma ut på marknaden. Ökade insatser för teknikupphandling och annan marknadsbearbetning är både kostnadseffektiv klimatpolitik och bra för den svenska industrins konkurrenskraft.

Därtill har Miljöpartiet förordat att anslaget för energiforskning (35:5) år 2008 skulle tillföras 300 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslagit. En förstärkning av anslaget är angelägen då teknik för förgasning av biomassa nu är inne i ett avgörande skede. Det finns ett stort behov av demonstrationsanläggningar för både svartlut och ved för att Sverige inte ska förlora sin ledande position inom dessa områden. Dessutom kan vägkraften snart vara i behov av en större demonstrationsanläggning.

För år 2008 har Miljöpartiet även föreslagit 11 miljoner kronor mer än regeringen till anslaget Stöd för konvertering från direktverkande elvärme m.m. (35:10). Elvärme är ett storskaligt slöseri med en dyrbar energiform. Genom att gå över från elvärme till andra uppvärmningssätt minskar behovet av elproduktion vilket underlättar avvecklingen av kärnkraft och fossilbaserad elproduktion.

Miljöpartiets budgetalternativ innehåller också en kraftfull satsning på solvärme, som har en stor potential att ersätta ineffektiva uppvärmningssystem under vår, sommar och höst. Dessutom är solvärme ett av de miljövänligaste, effektivaste och billigaste sätten att få värme och varmvatten i bostäder och lokaler. Av detta skäl har Miljöpartiet för år 2008 föreslagit en ökning av anslaget för stöd för installation av solvärme (35:11) med 263 miljoner kronor i förhållande till regeringens budgetalternativ. Målet bör vara att få fram 4 TWh solvärme till år 2020.

Då det privata riskkapitalet inte förmår utnyttja potentialen i svensk energiteknik har Miljöpartiet föreslagit att ett nytt statligt riskkapitalbolag inrättas inom energiområdet. Bolagets skulle, genom direktinvesteringar med ägarkapital, öka kommersialiseringen och nyttiggörandet av tidiga insatser inom energiområdet för att bidra till en snabbare och bredare implementering av energi- och miljöteknik. Bolaget, som borde vara helägt av Näringsdepartementet och förvaltas av Energimyndigheten, skulle främst investera i utvecklingsföretag inom energiområdet som befinner sig i de tidiga riskkapitalskedena. För år 2008 fanns i vårt budgetalternativ 50 miljoner kronor avsatta för denna verksamhet i ett nytt anslag. Därefter borde årligen 100 miljoner kronor tillskjutas under en tioårig uppbyggnadsfas.

Vidare vill Miljöpartiet genomföra en omfattande och långsiktig satsning på energieffektivisering i flerbostadshus. Många av de flerbostadshus som ingick i miljonprogrammet under 1960- och 1970-talen är i stort behov av upprustning. Detsamma gäller även flera äldre flerbostadshus, men också andra byggnader. Det finns ett stort behov av att effektivisera användningen av värme, el och varmvatten i denna bebyggelse, och Miljöpartiet förordar ett program där staten förmedlar räntefria lån alternativt tillåter ROT-avdrag för investeringar i flerbostadshus som ger ökad energi-

effektivitet. För år 2008 har vi avsatt 1 miljard kronor för detta. Det krävs emellertid omfattade åtgärder varför vi har beräknat utgiften till 20 miljarder kronor under en tioårsperiod.

Därutöver har Miljöpartiet i sitt budgetalternativ, i förhållande till regeringen, för åren 2009 och 2010 avsatt ytterligare resurser till anslaget (35:9) Stöd för energiinvesteringar i offentliga lokaler samt anslagit resurser till anslaget (35:12) Stöd för installation av energieffektiva fönster m.m. i småhus även efter år 2008.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2007/08:1 Budgetpropositionen för 2008 utgiftsområde 21:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen (2003:436) om effektreserv (avsnitt 2.1 samt 8.3.1).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 35:2 Regionala och lokala insatser för energieffektivisering m.m. besluta om åtgärder som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 120 000 000 kronor 2009 och 360 000 000 kronor under 2010–2012 (avsnitt 8.1.2).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 35:3 Insatser för uthållig energianvändning besluta om åtgärder som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 65 000 000 kronor 2009 och 195 000 000 under 2010–2012 (avsnitt 8.1.3).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 35:4 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft besluta om åtgärder som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 105 000 000 kronor 2009 och 175 000 000 kronor under 2010–2012 (avsnitt 8.1.4).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 35:5 Energiforskning besluta om åtgärder som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 820 000 000 kronor under 2009 och 1 445 000 000 kronor under 2010–2012 (avsnitt 8.1.5).
6. Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om planeringsstöd för vindkraft m.m. (avsnitt 8.1.8).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 35:9 Stöd för energiinvesteringar i offentliga lokaler besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 300 000 000 kronor under 2009 (avsnitt 8.1.9).
8. Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om stöd för konvertering från direktverkande elvärme m.m. (avsnitt 8.1.10).
9. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 35:10 Stöd för konvertering från direktverkande elvärme m.m. besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 250 000 000 kronor under 2009 och 170 000 000 kronor under 2010 (avsnitt 8.1.10).

10. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 35:11 Stöd för installation av solvärme besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 10 000 000 kronor under 2009 och 12 000 000 kronor under 2010 (avsnitt 8.1.11).
11. Riksdagen godkänner förslaget till investeringsplan för Affärsverket svenska kraftnät för perioden 2008–2010 (avsnitt 8.2.1).
12. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2008 ge Affärsverket svenska kraftnät finansiella befogenheter i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 8.2.2).
13. Riksdagen anvisar för 2008 anslagen under utgiftsområde 21 Energi i enlighet med uppställning under avsnitt 1 i propositionen.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007

2007/08:Fi277 av Mona Sahlin m.fl. (s):

106. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 35:2 Regionala och lokala insatser för energieffektivisering m.m. besluta om åtgärder som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 365 000 000 kr 2009 och 855 000 000 kr under 2010–2012.
107. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 35:5 Energiforskning besluta om åtgärder som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 865 000 000 kr under 2009 och 3 905 000 000 kr under 2010–2012.
108. Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om stöd för konvertering från direktverkande elvärme m.m. med de anslagsnivåer som finns angivna i motionen.
109. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inriktningen på energiforskning och investeringsprogram.
110. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att effektreserven på elmarknaden senast 2009 ska utföras av kraftbolagen själva.

2007/08:MJ412 av Mona Sahlin m.fl. (s):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Vattenfall ska ha en ledande roll i energiomställningen i Sverige.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Vattenfall ska vara en strategisk partner till basindustrin.

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om riskkapitalförsörjningen inom energisektorn.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om införandet av ett nytt forskningsprogram och ett nytt investeringsprogram för att bryta Sveriges oljeberoende.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett särskilt råd för energieffektivisering.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för ökad energieffektivisering inom bostads-, trafik- och industrisektorerna.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om konverteringsstöd.

2007/08: MJ463 av Mikaela Valtersson m.fl. (mp):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avvisa kärnkraft som farlig, olämplig och ineffektiv för att minska utsläppen av växthusgaser.

2007/08: MJ465 av Per Bolund m.fl. (mp):

22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regering och riksdag bör slå fast som mål: minst 5 TWh biogas till 2015.

2007/08: N226 av Else-Marie Lindgren (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om konverteringsstöd.

2007/08: N242 av Annie Johansson och Kenneth Johansson (båda c):

Riksdagen beslutar att ge Svenska kraftnät i uppdrag att bygga den nya huvudkraftledningen från Hallsberg till Hörby som en markbunden kabel.

2007/08: N273 av Solveig Hellquist (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om långsiktigt stabila villkor för basindustrin vad gäller elpriset.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att analysera olika tänkbara alternativ för att lösa energifrågan för framtiden och för basindustrins överlevnad i Sverige.

2007/08: N279 av Tina Acketoft (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en förnyad folkomröstning om kärnkraften i Sverige.

2007/08:N280 av Cecilia Widegren (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fortsatt pröva omställningsbidrag för oljepannor i villor och hus.

2007/08:N283 av Gunnar Axén och Andreas Norlén (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en energipolitik för jobb och tillväxt i energiintensiv industri.

2007/08:N286 av Kent Persson m.fl. (v):

1. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om att genomföra en kraftfull satsning på energieffektivisering, konvertering från direktverkande el och oljepannor, ändrade byggnormer, utbyggnad av fjärrvärme baserad på biobränsle, användning av energisnålare apparater, utbildning m.m. inom bostads- och servicesektorn.
2. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag om att ett centrum för energieffektivisering inrättas.

2007/08:N287 av Kent Persson m.fl. (v):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Vattenfall i ägardirektiven tydligt ska styras att öka sina investeringar i förnybar energi.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Vattenfalls internationella verksamhet.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning med uppgift att se över hur en del av Vattenfalls vinst ska reserveras för en fond.

2007/08:N304 av Carin Runeson och Kurt Kvarnström (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ny teknik bör användas vid byggandet av Sydlänken.

2007/08:N305 av Peter Hultqvist m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Vattenfalls roll i energipolitiken.

2007/08:N320 av Hans Stenberg och Jasenko Omanovic (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om svensk basindustris behov av ansvarsfull och långsiktig energipolitik.

2007/08:N323 av Peter Eriksson m.fl. (mp):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett inrättande av ett statligt riskkapitalbolag inom energiområdet.

2007/08:N328 av Kurt Kvarnström och Peter Hultqvist (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om långsiktighet och stabila villkor i energi- och energiskattepolitiken.

2007/08:N348 av Thomas Östros m.fl. (s):

1. Riksdagen avslår regeringens förslag att förlänga lagen om effektreserv till 2011.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att effektreserven på elmarknaden senast från 2009 ska skötas av kraftföretagen själva.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Vattenfall ska erbjuda basindustrin konkurrenskraftiga elpriser samt vara pådrivande i den gröna omställningen.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sveriges oljeberoende ska brytas till 2020.
8. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 21 Energi enligt följande:

		Anslagsförändring		
		(miljoner kronor)		
Anslag		2008	2009	2010
35:2	Regionala och lokala insatser för energieffektivisering m.m.	+88	+245	+495
35:5	Energiforskning		+1 045	+1 460
35:10	Stöd för konvertering från direktverkande elvärme m.m.	+100		
Summa		3 026	3 637	3 858
		(+188)	(+1 290)	(+1 955)

2007/08:N350 av Per Bolund m.fl. (mp):

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 21 Energi enligt uppställning:

Anslag		Anslagsförändring (miljoner kronor)		
		2008	2009	2010
35:3	Insatser för uthållig energianvändning	+25	+50	+100
35:5	Energiforskning	+300	+500	+500
35:9	Stöd för energiinvesteringar i offentliga lokaler		+450	+760
35:10	Stöd för konvertering från direktverkande elvärme m.m.	+11	+13	+50
35:11	Stöd för installation av solvärme	+263	+263	+263
35:12	Stöd för installation av energieffektiva fönster m.m. i småhus		+50	+50
Nytt	Energieffektivisering flerbostadshus	+1 000	+2 000	+2 000
Nytt	Statligt riskkapitalsatsning på energiteknik (fr 1/7)	+50	+100	+100
Summa för utgiftsområdet		+1 649	+3 426	+3 823

2007/08:N360 av Carina Hägg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nedgrävning av Sydlänken.

2007/08:N374 av Betty Malmberg (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om den planerade kraftledningen mellan Hörby och Hallsberg (Sydlänken).

2007/08:N375 av Kent Persson m.fl. (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om säkrare energiöverföring och Sydlänken.

2007/08:N376 av Lars Ohly m.fl. (v):

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 21 Energi enligt uppställning:

Anslag		Regeringens förslag (tkr)	Förändring (tkr)
35:2	Regionala och lokala insatser för energieffektivisering m.m.	140 000	- 140 000
35:9	Stöd för energinvesteringar i offentliga lokaler	700 000	- 700 000
35:10	Stöd för konvertering från direktverkande elvärme m.m.	330 000	- 330 000
35:11	Stöd för installation av solvärme	27 000	- 27 000
35:12	Stöd för installation av energieffektiva fönster m.m. i småhus	50 000	- 50 000
35:5	Energiforskning	875 000	+200 000
Nytt	Centrum för energieffektivisering		+1 547 000
	Summa:		+500 000

2007/08:N377 av Kent Persson m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att målsättningen måste vara att minska förbrukningen av el och fossila bränslen samtidigt som elproduktionen från vindkraft och bioenergi ökar.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ge Energimyndigheten i uppdrag att skyndsamt utreda förutsättningar, konsekvenser och behovet av politiska och/eller ekonomiska incitament till industrin för att minska sin elförbrukning och användning av fossila bränslen med 25, 30, 35 respektive 40 % till 2020.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att vindkraften bör ge minst 15 TWh el och att kraftvärme bör bidra med ytterligare 15 TWh el till 2020.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en del av ansvaret för utbyggnaden av ny hållbar elproduktion även bör tas av existerande elproduktionsföretag i relation till deras totala elproduktion inom landet.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att höja anslaget för energiforskningen, särskilt med hänsyn till energieffektivisering och biodrivmedel.

2007/08:N378 av Kent Persson m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör utreda förutsättningarna för och konsekvenserna av att ytterligare en kärnkraftsreaktor tas ur drift.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör utreda avvecklingen av återstående reaktorer fram till 2025.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inte tillåta en effekthöjning av existerande reaktorer, ej heller att de uppdateras för ökad livslängd.

2007/08:N384 av Karla López m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att genomföra de åtgärder som Kommissionen mot oljeberoende tog fram 2006.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lägga fram ytterligare åtgärder för att minska oljeberoendet.

2007/08:N392 av Per Bolund och Ulf Holm (båda mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ge Vattenfall i uppdrag att snarast ta fram en tidsplan för fullständig avveckling av sin brun- och stenkolsanvändning i Tyskland och Polen till 2020.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ge Vattenfall i uppdrag att redovisa en plan för hur bolaget ska medverka till att målen i EU:s energiplan uppnås.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör fastslå en årlig minskning av Vattenfalls koldioxidutsläpp som bolaget måste uppnå och som stämmer överens med Sveriges långsiktiga klimatmål.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Vattenfalls verksamhet måste överensstämma med riksdagens beslutade miljömål och Sveriges internationella åtaganden på miljöområdet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Vattenfalls budget för lobbying ska särredovisas och hållas på en rimlig nivå.

BILAGA 2

Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag för år 2008 under utgiftsområde 21 Energi

Belopp i 1 000-tal kronor

Politikområde	Regeringens förslag				Avvikelse i förhållande till regeringens förslag
	Anslag (ramanslag)	(s)	(v)	(mp)	
35 Energipolitik					
35:1 Statens energimyndighet: Förvaltningskostnader	133 264				
35:2 Regionala och lokala insatser för energieffektivisering m.m.	140 000	+88 000	-140 000		
35:3 Insatser för uthållig energianvändning	120 000			+25 000	
35:4 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft	70 000				
35:5 Energiforskning	874 899		+200 000	+300 000	
35:6 Statlig prisgaranti elcertifikat	19 520				
35:7 Ersättning för vissa kostnader vid avveckling av Barsebäcksverket	242 100				
35:8 Planeringsstöd för vindkraft m.m.	50 000				
35:9 Stöd för energinvesteringar i offentliga lokaler	700 000		-700 000		
35:10 Stöd för konvertering från direktverkande elvärme m.m.	330 000	+100 000	-330 000	+11 000	
35:11 Stöd för installation av solvärme	27 000		-27 000	+263 000	
35:12 Stöd för installation av energieffektiva fönster m.m. i småhus	50 000		-50 000		
35:13 Energimarknadsinspektionen: Förvaltningskostnader	81 219				
35:14 Centrum för energieffektivisering (nytt anslag)			+1 547 000		+1 000 000
35:15 Energieffektivisering i flerbostadshus (nytt anslag)					+50 000
35:16 Statligt riskkapital för satsning på energiteknik (nytt anslag)					
Summa	2 838 002	+188 000	+500 000	+1 649 000	

Utskottets förslag till anslag för år 2008 under utgiftsområde 21 Energi

<i>Belopp i 1 000-tal kronor</i>		Utskottets förslag
Politikområde		
Anslag (ramanslag)		
35	Energipolitik	
35:1	Statens energimyndighet: Förvaltningskostnader	133 264
35:2	Regionala och lokala insatser för energieffektivisering m.m.	140 000
35:3	Insatser för uthållig energianvändning	120 000
35:4	Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft	70 000
35:5	Energiforskning	874 899
35:6	Statlig prisgaranti elcertifikat	19 520
35:7	Ersättning för vissa kostnader vid avveckling av Barsebäcksverket	242 100
35:8	Planeringsstöd för vindkraft m.m.	50 000
35:9	Stöd för energinvesteringar i offentliga lokaler	700 000
35:10	Stöd för konvertering från direktverkande elvärme m.m.	330 000
35:11	Stöd för installation av solvärme	27 000
35:12	Stöd för installation av energieffektiva fönster m.m. i småhus	50 000
35:13	Energimarknadsinspektionen: Förvaltningskostnader	81 219
Summa		2 838 002

BILAGA 4

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen (2003:436) om effektreserv

Härigenom föreskrivs att lagen (2003:436) om effektreserv, som gäller till och med den 29 februari 2008, ska fortsätta att gälla till och med den 15 mars 2011.

BILAGA 5

Reservanternas lagförslag

Förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen (2003:436) om effektreserv

Härigenom föreskrivs att lagen (2003:436) om effektreserv, som gäller till och med den 29 februari 2008, ska fortsätta att gälla till och med den 28 februari 2009.